

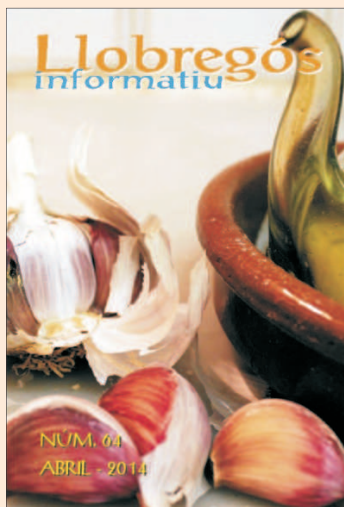
Llobregós

informatiu

NÚM. 64

ABRIL - 2014

En portada...

La cuina mediterrània, reconeguda internacionalment, és la nostra cuina de sempre. La portada d'avui ens porta a assaborir una bona torrada sucada amb all i oli d'oliva i, per extensió, tots els nostres productes tradicionals que ens omplen de salut.

A l'interior...

3 Editorial

5 Natiari

12 De la Vall

18 Comprimits de salut

21 Pedagogia

23 Festes d'hivern

30 Patrimoni a la Vall

32 Agenda

35 Entitats

36 El ventilador

38 Opinions

40 Negre sobre blanc

44 No em feu cas

45 Calaix de fisio

46 Llibres

47 Música

48 El monòleg

49 Passatemps

51 La nostra cuina

52 Esports

54 Foto record

EDITA:
Associació del Patrimoni Artístic
i Cultural de Torà
c/ Convent, s/n
25750 TORÀ - Tel. 649 352 877
correu-e: info@llobregos.info

Subscripcions i publicitat:
Ramon Torné 973 473 265

CONSELL DE REDACCIÓ:
Antònia Balagué, Ramon Castellà, Ester Closa,
Anna Cantacorps, Gemma Martínez, Montse Miquel,
Antoni Montroig, Sílvia Porta, Montse Torné,
Sergi Torrecasana

COL·LABORADORS HABITUALS
Albert Alegre, Roger Besora, Albert Brau,
Anna Cantacorps, Gemma Martínez, Montse Miquel,
Antoni Montroig, Sílvia Porta, Montse Torné,
Sergi Torrecasana

COL·LABOREN EN AQUEST NÚMERO
Joan Casals, Jaume Ibáñez, Domènec Noguera,
Ramon Torné,

Disseny i maquetació: Fermí Manteca
Correcció lingüística: Marta Bagà i Dani Vidal

Subscripció anual: 15,00 Euros
A l'estranger: consultar preus
Número solt: 3,00 Euros

Dipòsit legal: L -798-2003
Impressió: Impremta Barnola (Guissona)
Tiratge: 700 exemplars

Aquest número està imprès en paper
ecològic, elaborat sense clor

(≡) **ACPC** Membre de l'Associació
Associació Catalana de la Premsa
de la Premsa Comarcal

LLOBREGÓS INFORMATIU no és fa responsable ni
subscriu necessàriament les opinions expressades
pels autors dels articles publicats.

Editorial

Fa justament 10 anys lamentàvem la pèrdua d'una persona estimada a Torà i al Llobregós. La mort del Jaume Coberó va representar un abans i un després en l'estudi i en la custòdia de la nostra història i del nostre patrimoni.

Avui ploreu la mort de la Rosa Maria Santamaria que el va succeir en la presidència de l'Associació del Patrimoni i, per tant, de la nostra revista. Ella ha representat l'amor generós pel patrimoni i també per totes les persones que col·laboren en la cultura del país. Una dona en què els valors de la responsabilitat, l'eficàcia, la vitalitat, la generositat i el bon tracte amb tothom l'han feta estimar per totes les persones que l'han coneguda. Els seus 80 anys han estat un exemple de saber viure la vida amb plenitud.

Desitgem que aquest llaç negre que encapçala la nostra editorial d'avui es converteixi en un llaç ben blanc que irradiï la nostra feina amb els valors que hem après de la Rosa Maria.

Volem que aquesta nostra revista us ofereixi una nova primavera de vida com ella sempre ho ha estat.

Descansi en pau!

www.llobregos.info

info@llobregos.info

AMB EL SUPORT DE

Generalitat de Catalunya
**Departament
de la Presidència**

Diputació de Lleida

**INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCs**
Fundació Pública de la Diputació de Lleida

WWW.
APACTora.org
 col·labora·hi

Enriqueta S.C.P.
 perruqueria **unisex**

C/ Vall, 2 - Tel. 973 47 31 57 -TORÀ (Lleida)

Major, 2
 Tel. 973 476 018
 SANAÛJA

**CAN
 PXP**

"La casa del pa i la ceba"

CTRA. DE PONTS 3/N - 08281
 CASTELLFOLLIT DE RIUBREGÓS
 (BCN) TELÈFON 93.8693038

BAR - RESTAURANT

QUE VIURE &
 «LA FACINA»

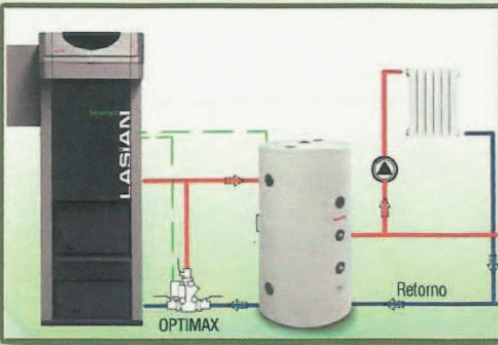
M. ROSA TARRUELLA
 C/ VALL, 4
 TEL. 973 473 006
 TORÀ (LLEIDA)

JOSEP ALARCON

Aire Condicionat,
 Calefacció,
 Aigua i Biomassa

Tel. 973 47 32 67
 C/ Eres 17,
 25750 Torà LLEIDA
 jaf@viladetora.net

Curset de cuina a la Molsosa

Rosa Vila.- Per segon any consecutiu l'Ajuntament de la Molsosa, amb col·laboració Institut Català de la Dona, varen programar 2 sessions (18 i 25 de gener) perquè vingués l'Oriol Pallarès a fer-nos un curset de cuina.

Unes 18 dones ens vàrem reunir al local de la Molsosa, on ens van ensenyar diferents tècniques i diferents menús. Després de cada sessió degustàvem els plats realitzats el mateix dia.

Aquest any vàrem aprendre a fer puré de xames, salmó en papilot, humus, diferents patés, tarta de poma, quiche de porros, pasta amb pesto... I, a més vàrem disfrutar molt.

Dinar de caçadors a Vicfred

Josep Verdés.- El passat 14 de desembre es va celebrar al local social del poble un dinar organitzat pels caçadors que actualment tenen acotat el vedat de Vicfred. Al dinar també hi van assistir com a convidats els caçadors que hi ha al poble.

Abans de dinar es van aviar unes quantes perdius per tal de caçar-les però a causa de la intensa boira se'n van poder caçar molt poques. Malgrat aquest entrebanc per culpa del temps, la vetllada va ser molt distesa i es va poder degustar un bon dinar i tot seguit gaudir d'una divertida sobretaula per acabar d'arrodonir la festa.

Campanya cívica a Torà

Ajuntament.- L'Ajuntament i més en concret la Regidoria de Medi Ambient estan duent a terme la col·locació d'una sèrie de cartells en diferents espais de Torà per tal de conscienciar els ciutadans sobre la millora de la convivència i l'ús de les bones practiques a l'hora de passejar i gaudir de les "mascotes". En concret s'insta als cuidadors dels gossos a recollir els excrements i no deixar-los a la via pública per tal de mantenir els carrers, racons i places de la Vila nets i salubres.

Milliores al pavelló poliesportiu de Torà

Ajuntament. - Durant els mesos de gener i febrer s'han dut a terme obres de millora al pavelló poliesportiu de Torà a fi d'adequar-lo a les normes de seguretat exigides i diverses reparacions necessàries per al seu bon funcionament. Aquestes actuacions han consistit en la substitució de vidres trencats, millora en totes les llums d'emergència amb làmpades de més potència, incloent llums als vestuaris i passadissos. A més, s'han col·locat cartells de seguretat i informació d'evacuació en cas d'emergència i s'han renovat i incrementat el nombre d'extintors d'incendis.

Al mateix temps, s'ha fet la reparació de les calderes de la calefacció, substitució i arranjament de portes i neteja de diferents espais interns del local, així com la col·locació a totes les portes que donen a l'exterior de barres "antipànic" per tal de complir amb la normativa de seguretat del recinte. L'Ajuntament té previst d'arranjar pròximament la teulada a fi d'evitar les filtracions d'aigua actuals.

Inseguretat ciutadana a l'Alta Segarra

Ajuntament de Calonge de Segarra. - El dia 25 de febrer el conseller d'Interior de la Generalitat, Ramon Espadaler, va rebre els alcaldes dels set municipis que formen la Mancomunitat Intermunicipal Voluntària Segarrenca, entre els que es troba Calonge de Segarra.

El motiu de la reunió era transmetre al Conseller, de primera mà, la percepció ciutadana de l'augment de la inseguretat i buscar-ne solucions davant el creixement de robatoris registrats darrerament.

La trobada es va desenvolupar en un clima seriós i alhora cordial. Els alcaldes de l'Alta Segarra varen exposar la situació i també van fer propostes —algunes força innovadores— per a la seva solució. Per part del Conseller, tot i constatar la limitació de mitjans humans i materials disponibles, va manifestar la seva voluntat d'ajudar el territori i el compromís de millorar tant els resultats com la percepció ciutadana de la seguretat al territori, així com valorar les propostes més innovadores que se li van fer.

Curs de català per a nouvinguts a Torà

Ajuntament. - Des del mes de març i fins al proper 27 de maig a Torà s'imparteix un curs de català adreçat a la població nouvinguda, ja que s'havia detectat un nombre important de persones que no entenien ni parlaven el nostre idioma. El curs es realitza amb la col·laboració del Consorci per la Normalització Lingüística. El grup d'11 persones es reuneix en horari de matí, en sessions de llengua oral i tertúlies. La procedència d'aquestes persones és diversa: Ucraïna, Romania, Bulgària, Senegal, entre altres.

A la presentació del curs hi va assistir l'alcalde de Torà, Mercè Valls, que va explicar la importància de la llengua a l'hora d'integrar-se al municipi.

Taller de cuina participativa a Massoteres

Dani Vidal.- Massoteres ha organitzat un curs de cuina en quatre sessions els dissabtes a la tarda: cuina d'aprofitament (15 de febrer), segons plats (22 de febrer), postres (1 de març) i aperitius i tapes (8 de març). El curs ha estat impartit per Anna León, veïna de Massoteres aficionada a la cuina, i que ens va presentar un plat en l'apartat "Les cuineres del Llobregós" del darrer número (63) d'aquesta revista.

Els tallers, als quals han participat una vintena

de persones, han tingut lloc al local social del poble. L'Ajuntament de Massoteres ha organitzat aquesta iniciativa.

El cuiner Ferran Adrià ha definit la cuina com "un llenguatge mitjançant el qual es pot expressar harmonia, creativitat, felicitat, bellesa, poesia, complexitat, màgia, humor i provocació" i va considerar, l'any 2006, que la cuina era cada vegada més a prop de convertir-se en un art.

La IV Marxa dels Castells Plus de la Segarra passa per Ivora i Vicfred

Josep Verdés.- El dia 9 de març va passar per Vicfred una nova edició d'aquesta exigent cursa. La distància total a recórrer va ser de 81 quilòmetres amb un desnivell positiu de 1.172 metres i amb un temps màxim per fer tota la cursa de només 12 hores.

Aquest any la prova va començar a les 7 del matí a Guissona passant pe Florejacs, les Pallargues, Sisteró, l'Aranyó, Montcortès de Segarra, la Cardosa, Cervera, Vergós Guerreat, Estaràs, Santa Fe, Alta-Riba, Malacara, Ferran, Portell, Ivorra, Vicfred, Sant Guim de la Plana i Guissona.

A Vicfred (km 73,100) hi va haver un control de dorsals i un punt d'avitallament on els corredors i corredores van poder reposar forces per tal de poder acabar la cursa amb condicions.

La Marxa dels Castells Plus es considera com a qualificativa amb 2 punts per l'UTMB 2015 (Ultra Trail de Montblanc) i aquest any va coincidir en alguns trams amb la XV Marxa Tradicional dels Castells de la Segarra. Per la duresa de la prova només la van acabar 64 dels 85 inscrits i que el primer que va finalitzar la prova ho va fer en un temps de 7 hores i 4 minuts.

Caramelles a Ardèvol

Ja han tornat a passar tres anys. Tres anys de què? Pregunteu-ho a qualsevol ardevolà que us trobeu pel carrer. Sigui gran o petit, home o dona... Cada tres anys, es pinten les escales, menjadors i portes de les cases. Cada tres anys els rebostos semblen que es preparin per l'apocalipsi. Cada tres anys als jovent del poble se'ls encén la vena de ballar que ha estat latent durant tot aquest temps.

Massoteres: el Beat Antoni "torna" a casa

Ajuntament de Massoteres.- El passat dia 7 de març va tenir lloc a Massoteres el lliurament d'un quadro amb la fotografia del recentment declarat Beat, Germà Antoni Vilamassana Carulla, màrtir i natural del municipi. L'acte es va desenvolupar a l'església parroquial de Sant Salvador i hi van assistir el delegat del bisbat de Solsona per a la causa dels sants, Mn. Montiu, una bona representació de la comunitat encapçalada pel rector Mn. Fermí i un nombrós grup de familiars del nou Beat.

Per la seva part, l'Ajuntament de Massoteres va oferir un berenar a la cinquantena de persones presents per tal de celebrar el fet que el municipi compti amb una persona que ha estat declarat beat. El

quadro va quedar instal·lat en una de les capelles laterals de l'església parroquial.

El Beat Antoni Vilamassana, claretí, va ser missioner a l'Àfrica durant 30 anys i després va ser destinat a Tarragona on, a causa del conflicte de la Guerra Civil i la persecució religiosa, va ser presoner al vaixell-presó Rio Segre i posteriorment assassinat a Valls el 25 d'agost de 1936, a l'edat de 76 anys. Va ser declarat beat a Tarragona el dia 13 d'octubre de 2013.

Calçotada a Colonge de Segarra

Ajuntament de Calonge de Segarra.-

El dia 16 de març Calonge de Segarra va celebrar la sisena edició de la calçotada popular, organitzada per l'associació de Joves de Kalonge, amb la col·laboració de l'Ajuntament. El menú va consistir en calçots, xai i botifarra amb cigrons de l'Alta Anoia, postres, cafès, aigua, vi i cava. Havent dinat, com és tradició, es va fer el joc del bingo. La calçotada va comptar amb més de seixanta assistents.

Pinsos BAGÀ, s.a.

Oficines: Plaça La Creu, s/n
25750 - Torà
Tel. 973 473 011 Fax 973 473 358

Taller SANTI SANAÜJA

Ctra. Guissona, s/n
Tel. 973 47 61 31
Mòbil. 636 32 86 16
25753 SANAÜJA (Lleida)

Grup de recreació històrica a Sanaüja

Joan Casals. - Som un grup d'amics que compartim una mateixa idea i és la de passar-ho bé i fer gaudir als altres. Un bon dia vam decidir crear un grup de figuració i recreació històrica sense cap pretensió econòmica, pel fet tan sols de divertir-se.

Durant l'any participem en diferents festes temàtiques com la setmana medieval de Montblanc, el Timbaler del Bruc i el segà i batre d'Avià. Festes modernistes com la festa dels bandolers, representacions rurals, oest i àrabs, etc. Quan s'acosten les festes del Nadal col·laborem amb Ses Majestats els Reis d'Orient recollint les cartes dels infants en diferents pobles, i en la nit màgica del 5 de gener repartir fins a altes hores de la nit les joguines que els reis els hi han portat. Aquest any també vam anar a Sanaüja i hi vam disfrutar molt.

L'Ajuntament de Torà homenatja dos treballadors que es jubilen

Ajuntament. - El dia 1 de febrer va tenir lloc l'acte de reconeixement a dos antics treballadors de l'Ajuntament de Torà amb motiu de la seva jubilació. El Jaume Mas i el Ramon Codina.

El Jaume va començar fa 50 anys com a administratiu i ha estat també l'encarregat del Jutjat de Pau. Durant tots aquests anys ha viscut directament molta part de la història del municipi tant en temps de la dictadura com en la democràcia amb diferents alcaldes i secretaris, però sempre ha estat una persona atenta i al servei de tots.

Per la seva banda el Ramon Codina, durant 25 anys ha estat al servei del poble com agutzil de l'Ajuntament i ha vetllat pel dia a dia als carrers del poble i també ha estat la veu de les "crides" durant tots aquests anys, una persona alegre i fent la feina ben feta a peu de carrer.

A l'acte d'homenatge van estar acompanyats de les seves famílies i van rebre el reconeixement de l'actual i dels antics secretaris de l'Ajuntament, de l'actual Jutge de Pau, Ramon Pla, dels exalcaldes Ramon Riera, Neus Molins, Antoni Ferrer, Magí Coscollola i Domènec Oliva i de l'actual alcaldessa Mercè Valls, així com dels actuals regidors del consistori.

Durant l'acte van rebre de mans de l'alcaldessa una placa commemorativa i van plantar dos arbres al parc municipal on es va descobrir un petit monòlit en record d'aquest acte, que va culminar amb un dinar de germanor.

Catàleg dels camins de Calonge de Segarra

Ajuntament de Calonge de Segarra.- El passat 11 de febrer el diputat delegat d'Infraestructures, Urbanisme i Habitatge de la Diputació de Barcelona, Marc Castells, va visitar el consistori calongí per fer el lliurament del catàleg de camins municipals. El document, redactat per l'empresa Gaudi, SL, s'ha elaborat amb la col·laboració de l'esmentada Diputació.

S'hi han inventariat un total de 78 camins i 5 senders/corriols. La longitud total de la xarxa és de 88,29 quilòmetres, dels quals 85,80 corresponen a camins i 2,49 a senders i camins històrics. A més, se n'han definit els trets fonamentals, les característiques morfològiques i els elements constitutius. Així, s'ha pogut determinar el recorregut dels camins, la seva situació i el seu estat actual.

Aquest catàleg ha tingut un cost de 18.956,70 euros, dels quals la Diputació de Barcelona ha finançat el 90%, mentre que l'Ajuntament hi ha aportat la resta.

Vicfred: reunió informativa de seguretat

Josep Verdés.- El passat 10 de març els veïns i veïnes de Vicfred van ser convocats a la reunió informativa sobre seguretat que va tenir lloc al local social de Sant Guim de la Plana. A l'acte van assistir l'inspector en cap dels Mossos d'Esquadra de l'Àrea Bàsica Policial de la Segarra-Urgell i el subcap dels Mossos de la comissaria de Cervera, els quals van explicar les mesures a seguir en cas de robatori, tant a dins com fora de la llar, i com actuar i què fer si hi ha la sospita que algú està cometent un robatori; en definitiva com protegir el patrimoni de cadascú.

També van proporcionar el telèfon dels Mossos de Cervera (973-45 77 85) com a número a trucar en cas de qualsevol incidència. També van aconsellar que, encara que ara semblava que a la zona havia menys robatoris, en cap cas ningú baixés la guàrdia i que tothom que ho considerés oportú es dotés de mesures de seguretat com ara alarmes, llums d'encesa automàtica o càmeres de vigilància.

Taller de creixement personal a Torà

Ajuntament.- A Torà s'ha dut a terme un taller de creixement personal per a pares i mares, organitzat per l'AMPA i l'escola Sant Gil. Com afrontar el fracàs escolar dels nostres fills, com fomentar el diàleg amb ells i, alhora, educar-los en les noves formes de consum, són aspectes que ha treballat en aquest taller la psicòloga Marta Simó.

Aquests tallers sorgeixen com a demanda de l'AMPA, arran de les reunions del Consell Social al municipi. El Consell Social és una iniciativa participativa impulsada per l'Ajuntament i el Consell Comarcal per conèixer de primera mà quines accions es poden impulsar en els sectors educatius, socials i sanitaris, entre altres.

Espai de trobada a Càritas de Torà

Fermi Manteca. - Càritas no solament presta servei assistencial a persones necessitades, sinó que també procura treballar per facilitar la convivència i desenvolupament personal a través de fomentar la cohesió social. És per això que Càritas de Torà ha engegat l'activitat "Espai de trobada". Aquest és un espai obert a tothom on es pretén que, a través de diferents activitats, manualitats, conversa, lúdiques, etc., s'enforteixin els llaços i les relacions entre les persones que hi participen.

Durant aquest curs s'estan duent a terme tres activitats diferents: costura, roba i fil i pintura del vidre. Aquests tallers els presten persones que dediquen el seu temps i coneixements lliurement i gratuïtament. Alguns dels treballs que es faran es posaran a la venda per aportar els guanys a Càritas interparroquial de Torà. Fins ara participen més de 15 persones en aquest espai i es reuneixen tots els dilluns, de 4 a 6, els baixos de la rectoria.

On deixem les bicicletes i els patinets?

Ajuntament. - L'Ajuntament de Torà, dins d'una campanya per fomentar els bons hàbits, ha instal·lat diferents portabicicletes a l'escola, a l'entrada del pavelló poliesportiu i a la entrada de la llar d'infants. Aquesta és una de les accions que van adreçades als més joves del municipi per incorporar des de petits la cultura de la vida sana i, alhora, descongestionar en hores punta el trànsit dins el casc urbà i fomentar que s'aparqui correctament en les zones habilitades.

Informació turística de la Forca de Calonge de Segarra

Ajuntament de Calonge de Segarra. - Recentment l'Ajuntament ha instal·lat un plafó informatiu a l'indret de la Forca de Calonge de Segarra. El cartell recull una breu explicació de la història de la Forca en quatre idiomes (català, castellà, anglès i francès) i hi inclou l'auca d'en Nicolau Pistoler. Amb aquesta actuació s'ha millorat la informació turística de la Forca de Calonge de Segarra, un dels elements turístics del municipi.

33a CAMINADA POPULAR DE TORÀ

Ruta de les Cabanes

El proper 27 d'abril tornarem a enfilars l'Aguda per celebrar la 33a Caminada Popular de Torà. Enguany repetim indret del municipi ja que l'any passat la pluja no ens va permetre gaudir del paisatge d'aquesta muntanya tan nostrada.

La 33a Caminada Popular rep el nom de la Ruta de les Cabanes per la quantitat d'aquestes construccions de pedra seca que es poden observar, especialment al llarg de la ruta llarga. Les cabanes són un clar referent identitari del territori, havent ajudat a la creació del paisatge que es dibuixa avui en dia.

Igual que en els darrers anys, podrem escollir entre dues rutes. La curta, d'uns 8 km aproximadament, i la llarga amb un recorregut exigent de 17 km. Aquest any, ambdues es veuran marcades pels desnivells que ofereix el Serrat de l'Aguda. Els mateixos desnivells que ens regalaran unes vistes espectaculars sobre

la Vall del Llobregós. El Salt del Llop serà la baixada que posarà punt i final a les dues rutes, albirant el poble de Torà en una imatge de postal. A les 13.30 h es farà la tradicional rifa a la Plaça de la Font. Estem treballant per poder-vos oferir la possibilitat de dinar a l'arribada a Torà. Estigueu atents a la informació de la pàgina web/facebook i als punts habituals de venda de dorsals.

Dediquem aquesta caminada a una de les persones referents d'aquesta Associació, a una gran dona, perseverant, d'esforç incansable i amb estima infinita vers aquest territori i les seves persones. Tristos per la teva pèrdua, eternament agraïts i feliços d'haver compartit i après amb i d'ella. Gràcies Rosa Maria!

**Associació del Patrimoni
Artístic i Cultural de Torà**

**Desitgem que us vingui de gust
participar-hi així com gaudir
de l'entorn i el bon ambient!**

Us esperem a les 9 h

27 d'abril

Plaça de la Font de Torà

ROSA MARIA SANTAMARIA IN MEMORIAM

El passat dia 12 de març ens deixà la nostra Presidenta, Rosa Maria Santamaria Escaler, una dona estimada per tothom. Ella anava al davant de moltes activitats socials i culturals de la vila de Torà. Aquí la veiem baixant de l'aplec de Sant Pere de Murinyols el juny de l'any passat.

El funeral celebrat a l'església de Sant Gil, que ella havia cuidat tant, fou una manifestació palpable de l'estimació que ha gaudit i merescut. D'entre els parlaments, destaquem aquest que es va llegir en nom de l'APACT:

"Avui és un dia molt trist per Torà i, com no, per a tots els amics de l'Associació del Patrimoni Artístic i Cultural de Torà i de la revista Llobregós Informatiu de la qual la Rosa Maria ha estat durant molts anys la Presidenta.

De ben segur que la Rosa Maria preferiria trobar-nos a tots plegats col·locant pedres, arreglant l'antic camí de l'Aguda, menjant preses de xocolata, bevint mistela, tot parlant sobre trinxeres o cabanes de volta, traient herba per fer visible la bellesa del Pont del Diable o escombrant la nostra seu, cal Gegó, abans d'una exposició el dia del Mercadal de Torà.

Perquè ella ho vivia, i volem recordar-la així: de-

fensant el patrimoni de Torà, venent llibres del Jaume Coberó i així guanyar algun centímetre per millorar el nostre local, fent originals farcells de productes locals per sortejar a la rifa de la caminada popular, encomanant les gominols com a premi de la canalla que correrà la cursa del Cós de Sant Gil o repartint el Llobregós Informatiu casa per casa.

Incansable, jove, optimista, avançada al seu temps, omnipresent, detallista, perseverant... una gran persona.

Continuarem amb la nostra tasca, agafarem el seu testimoni i treballarem perquè totes aquelles coses que formen part de la història de tots els toranesos no caiguin en l'oblit.

Com ella, mentre l'Aguda sigui la muntanya de Torà, la Rosa Maria serà present entre tots nosaltres. Descansi en pau!"

Agraïment de la família Bagà-Santamaria

Volem aprofitar l'oportunitat que ens facilita aquesta revista per fer arribar el nostre més sincer agraïment a totes aquelles persones que, durant el trist procés de malaltia i mort de la nostra mare,

ens heu mostrat el gran afecte i estimació que li teníeu.

Ens heu parlat d'ella, de les seves qualitats com a persona; ens heu explicat anècdotes i preocupacions que havíeu compartit; ens heu consolat i donat força en aquests difícils i tristos moments.

A tots vosaltres, moltíssimes gràcies!

ENTREVISTA A RAMONA QUEROL

El passat 31 de desembre de 2013 va tancar la porta definitivament el "Bar Fasi" de Torà. Aquest emblemàtic establiment que durant molts anys ha estat present en la vida quotidiana dels toranesos ha viscut una etapa de canvis profunds de la nostra societat, de la manera de ser i de actuar en un món que canvia molt ràpidament. La Ramona Querol ha estat al capdavant del negoci familiar des del començament junt amb el seu marit, el Fasi, mort prematurament el 1989, i la seva filla Carmen l'ha ajudat els darrers anys.

Quants anys fa que vàreu obrir el Bar Fasi ?

Fa 51 anys. L'octubre de 1962 vàrem començar a la plaça de la Font, allà fèiem de botiga també; veníem esclops, espadenyas embetades, colònia a granel, mitjons de llana, cabassos... I després, a l'agost de 1965, vam anar a la plaça de la Creu, fins al desembre del 2013.

Quins canvis més importants heu vist en el decurs d'aquests anys ?

Molt grans. Es feien unes grans festes i els bars teníem molta feina. Les mitges hores del ball, els vermut al diumenge. La gent sortia al bar a veure el futbol, a fer la partida... Ara la gent es deu quedar més a casa, no surten al bar.

Suposo que els dies de mercat teníeu molta feina...

Si, venia molta gent a mercat i esmorzaven al bar, no recordo quants esmorzars servíem, però en fèiem molts. He fet durant molts anys una cassola de callos molt gran, no sé quantes racions en servíem, però recordo que es gastaven 9 barres de quilo per acompanyar aquestes racions, a part la gent que volia entrepans.

Crec que no tancàveu cap dia a la setmana...

No tancàvem mai per festa setmanal ni fèiem vacances. Només aquests últims anys hem tancat uns dies per vacances i alguna festa.

Heu notat molts canvis en l'hàbit de les consumicions que feien els clients ?

Si, molts. Abans se servien moltes barreges, moscatell amb cassalla o anís, copes de licor i "carajillos". Després es va anar passant a la cervesa i els "cubalibres".

Com espectadora del dia a dia a la plaça de la Creu, has notat canvis en la manera de conviure i relacionar-se la gent ?

Si, abans ens ajudàvem els veïns; ara tothom va a la seva i hi ha més enveges. Ha canviat tant que a la nit encara hi havia llum i gent treballant fins tard, l'Ignasi Vilaseca, el Baltasar i també la farinera treballava de nit. Ara a les 8 del vespre no es veu ni una rata.

Segur que al llarg de tants anys has viscut moltes anècdotes, quines recordes ?

N'he viscut moltes. Hi ha hagut clients molt divertits que sempre explicaven anècdotes divertides i acudits. Jo sempre deia que eren el meu cine.

Bar Fasi, un negoci familiar que ha estat testimoni i escenari de la història de Torà els últims 50 anys

Deus trobar a faltar el contacte amb els clients...

Si, és clar. Després de tants anys enmig de clients xerrant i convivint...

Quins consells donaries als que vulguin posar un negoci d'aquest tipus ?

Posar un horari, fer festa un dia a la setmana, molta paciència amb els clients i no deixar-se prendre el pèl.

Amb quins moments bons i dolents et quedaries?

Recordo molts moments bons amb els clients i també algun enfado. N'hi ha més de bons que de dolents. Potser com a dolents han estat els robatoris

que hem patit i l'atracament del 1989. Com a moments bons, tots aquells que els clients m'han fet riure i passar bona estona xerrant. Molts d'aquells clients ja fa anys que són morts.

Que penses fer durant la jubilació ?

Jo, si puc baixar a la plaça i fer-la petar amb qui passa, ja en tinc prou per passar l'estona.

Desitgem que tinguis una jubilació llarga i amb salut i gaudir-ne amb els fills i el nét.

Ramon Torné

"la Caixa"

Torà

Pl. de la Creu - Av. Solsona

25750 Torà

Tel. 973 46 40 20

Fax 973 47 38 15

e-mail: oficina.4378@lacaixa.es

Llobregós
Informatiu
núm. 64

CULTURA CATALANA A POLÒNIA

En la meva estada a Polònia, m'he assabentat que hi ha una associació de Diables i Bastoners a Częstochowa, ciutat destí de pelegrins de tot el món per albergar un santuari amb una Verge Negra com la nostra Moreneta. No m'ho podia creure, eren massa coincidències.

Vaig fer-hi cap per veure-ho amb els meus propis ulls. A l'estació m'esperaven, entre d'altres, un polonès amb barretina i una catalana de Sant Cugat que, molt amablement, em van ensenyar la ciutat i em van explicar "el perquè de tot plegat".

Entrevisto a Janek Brożyński, membre de l'Associació de Diables i Bastoners "CZ-ART".

Quin va ser el vostre primer contacte amb la cultura catalana?

El 2007 em trobava coordinant intercanvis de joves a Częstochowa. Buscàvem grups que juguessin amb foc i l'associació Diables de Sant Cugat es va posar en contacte amb nosaltres. Van venir a la nostra ciutat 10 dies, durant els quals vam preparar una gran actuació internacional.

Què és el que tant et va agradar del correfocs?

Em va semblar que els Diables oferien un espectacle diferent: no només mostraven quelcom visualment atractiu, sinó que expressaven una herència cultural molt peculiar. A més a més, he de dir que vam esdevenir molt bons amics! Un any després, el 2008, vaig participar en el correfocs de la Festa Major de Sant Cugat. Va ser una experiència increïble i vaig pensar que havia de repetir-ho a Polònia algun dia...

I llavors vas decidir crear CZ-ART...

Vaig trigar un temps a poder fer realitat el nostre som-

ni: aquí, la gent utilitza els pirotècnics al cel, i únicament per cap d'any. Haviem de considerar les qüestions de seguretat i escollir el moment precís per dur a terme el correfocs. Finalment, el 2010 vam crear CZ-ART. Un any després, vam convèncer l'Ajuntament de la ciutat per fer un correfocs durant una festa local. Nosaltres mateixos vam fer el vestuari, el carro i tot l'equip necessari. Va ser un èxit absolut: els diaris anaven plens de fotografies dels Diables amb el nostre santuari de fons!

Quins llocs del nostre país has visitat?

He assistit a alguns esdeveniments: La Patum, la Gran Calçotada de Valls, la Trobada Nacional de Bastoners de Catalunya a Prats de Lluçanès... A més a més, he visitat Barcelona, Figueres, l'Escala i la Fageda, entre altres llocs. Properament m'agradaria visitar Tarragona durant el concurs de castellers.

Quines semblances i diferències culturals trobes entre Catalunya i Polònia?

Tothom sap que us diuen "polacos" i crec que és

molt encertat: tenim moltes coses en comú! Els dos som molt treballadors i ens agrada celebrar les coses amb la família i els amics. No obstant, hi ha algunes diferències significatives: els catalans passeu molt més temps als carrers i les places. Per a vosaltres, “festa” és sinònim de carrer.

Quins són els projectes que teniu per endavant, com a associació?

Des de l'any passat també tenim una colla de bastoners. Ja hem actuat tant a Catalunya com a Polònia. També estem involucrats en el Servei de Voluntariat Europeu (una noia de Sant Cugat està treballant en una guarderia de la ciutat) i amb intercanvis de joventut.

Actualment, un dels nostres membres està treballant en una presó de Bolívia. També estem ajudant al jovent de Częstochowa a implementar les seves iniciatives a la comunitat local.

PD.- L'Associació on estic col·laborant ha convidat als bastoners de CZ-ART a actuar a Sosnowiec el proper 23 d'abril, en motiu de la Diada de Sant Jordi. Després de l'actuació s'explicarà la llegenda i tradició de Sant Jordi, es repartiran roses i s'intercanviaràn llibres. Des d'aquí vull agrair a tots els membres de CZ-ART per haver-me fet sentir com a casa!

Montse Torné Chimenos

EL MAL DE CAP: TERÀPIES ALTERNATIVES?

S'han analitzat estudis científics per determinar quines teràpies han demostrat ser superiors al placebo i suposen un benefici real per als pacients.

Herbologia, homeopatia, teràpies dietètiques, acupuntura, medicina conductual, teràpies de relaxació... Amb molta freqüència, els pacients que pateixen migranya i altres mals de cap recorren a diverses teràpies no farmacològiques. Però, són realment efectives?

La Societat Espanyola de Neurologia ha realitzat una revisió de l'evidència científica existent. L'efecte placebo del tractament preventiu de la migranya i altres cefalees és molt elevat. És a dir, a curt termini, moltes teràpies poder ser considerades pels pacients com a efectives quan intrínsecament no ho són. Per això, s'han analitzat els estudis científics sobre l'eficàcia de diversos tractaments no farmacològics per determinar

quines teràpies han demostrat ser superiors al placebo i suposen un benefici real per als pacients.

La bibliografia sobre homeopatia és molt àmplia però no s'ha demostrat de forma consistent que la seva eficàcia sigui superior a la del placebo. Els efectes beneficiosos en alguns pacients i els resultats positius obtinguts en alguns assajos es poden justificar per diverses raons: la metodologia emprada, el conegut efecte placebo, l'efecte terapèutic de les pròpies consultes, els efectes d'altres mesures associades no pròpiament homeopàtiques com la dieta, l'exercici o les tècniques de relaxació, l'efecte dels tractaments convencionals simultanis i la capacitat de recuperació de l'organisme, entre altres.

Ctra. de Calaf, n.º 1
Pol. Ind. L'Aguda
Tel./Fax 973 47 31 25
25750 Torà (Lleida)

Av. Generalitat, 8
Tel. 973 55 02 02
25210 Guissona (Lleida)

CERÀMICA RAJOLES ARTICLES SANEJAMENT CEMENTS

**L'APACT
et convida a la
caminada popular.**

**27 d'abril
Participa-hi!**

Pel que fa a les teràpies naturals, només es disposa d'estudis controlats amb dos principis actius de possible efecte preventiu en la migranya: la petasita (de la planta *Petasites hybridus*) i els botonets (de la planta medicinal *Tanacetum parthenium*). No obstant, al nostre país no es disposa de preparats amb plantes fiables per al tractament de la migranya.

Respecte les teràpies dietètiques, se sap que en alguns pacients, determinats aliments i condiments poden desencadenar crisis de migranya. No obstant això, els especialistes creuen que la relació entre migranya i alimentació està sobrevalorada, ja que els estudis epidemiològics afirmen que això succeeix de forma habitual i consistent només en un 10% dels pacients. En general, les persones que es veuen afectades per aquest problema ho reconeixen fàcilment i eviten l'aliment o aliments que els provoquen les crisis de migranya. Els neuròlegs no aconsellen dietes especials ni restrictives als pacients amb migranya ja que no està contrastada la seva efectivitat. És més, la supressió de certs aliments pot ser perillosa per produir dèficits de vitamines i oligoelements, sent una pràctica altament desaconsellable durant l'embaràs. El problema no està en quin aliment, sinó en el com es menja. Més que d'aliments concrets o determinades begudes alcohòliques, el que més agreuja les crisis de migranya és el retard o omissió de menjars principals i altres tipus de dejuni, falta d'hidratació o els menjars copiosos.

La revisió realitzada per la Societat Espanyola de

Neurologia també inclou teràpies relacionades amb el treball del cos, la medicina oriental i les teràpies mentals en pacients amb cefalees. En relació amb l'acupuntura, s'ha comprovat que existeixen evidències a favor del seu ús i estudis en contra. Segons els experts, és un tractament que podria valorar-se en alguns pacients amb migranya. La medicina conductual, les teràpies de relaxació, el biofeedback i la teràpia cognitiva-conductual per a l'estrès són recursos que s'han demostrat útils tant en la migranya com en la cefalea tensional. Per tant, s'haurien de considerar com a tractament especialment si l'estrès és un desencadenant o agreujant de les crisis.

Finalment, el tractament del dolor perifèric regional amb bloquejos de nervis cranials, els diferents abordatges terapèutics dels punts miofacials i les diferents tècniques de fisioteràpia, quiropràxia i altres disciplines poden ser útils en molts casos, però es necessiten assajos clínics que confirmin la seva eficàcia i permetin ampliar el ventall de pacients que puguin beneficiar-se d'aquestes teràpies. Les dades epidemiològiques indiquen que el 85-90% de la població ha tingut algun episodi de cefalea en l'últim any. En el cas de la migranya, la seva prevalença és del 12-13% de la població general i del 17-18% de les dones.

Sílvia Porta i Simó

**ELECTRICITAT - FONTANERIA
MANTENIMENTS**

Jordi Freixes Torramorell

**Tel. 973 296 128
600 077 349
646 549 249**

Casa Renyés - L'Aguda - 25750 - Torà

j-f-t-renyes@hotmail.com

Ctra. de Calaf, nau 2
25750 TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 590
Fax 973 473 807

AUTOCARS
Prats Serrat
SERVEIS NACIONALS I INTERNACIONALS
TRANSPORT ESCOLAR
GRUPS PARTICULARS

AUTOCARS PRATS SERRAT
C/ Calaf, Nau 2 - 25750, Torà, LLEIDA
Tels: 973 473 590 - Fax: 973 473 807
e-mail: info@autocarspratserrat.com
web: www.autocarspratserrat.com

Hostal de Pinós

973 473 062 - 687 528 057

Pl. del Santuari, s/n
25287 Pinós

www.restaurantdepinos.com

(Dimarts tancat, excepte festius)

MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ
BANY I COMPLEMENTS

JORDI VILAR, S.L.

Ctra. Manresa, km. 50 - 25280 SOLSONA
Tel. 973 48 2077 - Fax 973 48 2373

Tallers Porta
MAQUINÀRIA AGRÍCOLA

Josep Porta Gené
Av. de Solsona, 22
Tel 973 473 100
25750 TORÀ

mobles
PEREZ

IL·LUMINACIÓ - DECORACIÓ - INTERIORISME

Plaça Barcelona'92, núm.3 - C/ Isidre Vilaró, 14 - **08280 CALAF** (BCN) - Tel./Fax 93 868 04 28

TRANSPORTS I CEREALS
COMERCIAL ARDEVOLANA, S.L.

Casa Freixes
25287 Ardevol de Pinós (Lleida)

Tel.: 973 47 35 34
Fax: 973 47 30 14
Mòbil: 687 50 37 30

el **QUIOSC**
del passeig

Passeig Santa Calamanda, 15
Tel. i Fax 93 868 02 76
08280 CALAF

LA HISTÒRIA FAMILIAR

Els darrers dies he estat corregint un llibre escrit pel meu pare, l'avi dels meus fills, que parla de l'origen i la descendència de la nostra família.

No he pogut evitar de reflexionar-hi i pensar-hi; és quelcom que m'ha commogut.

Les generacions anteriors no ho van tenir gens fàcil, ben al contrari, van haver de fer mans i mànigues per tirar endavant, tot i que també van gaudir dels seus bons moments.

Reivindicar la memòria històrica ha de ser una responsabilitat de tots plegats i, en la mesura del possible, aportar-hi el nostre granet de sorra. És important assegurar-nos que passarà de generació en generació.

En aquesta tasca hi tenen un paper principal els nostres pares, avis, oncles... que són els qui van viure "in situ" la història d'una realitat a voltes deliberadament ignorada, a voltes descaradament censurada.

Són ells els qui a través de les vivències que contenen als nostres fills els fan conscients d'allò que per a ells sembla una impossible i que potser només han conegut a través de pel·lícules i reportatges posant en dubte la realitat mostrada.

Pedagògicament parlant, escoltar els nostres predecessors és un exercici de formació personal que dóna eines per entendre les respostes, la prudència o precaució que mostren els nostres progenitors. També els permetrà valorar, qüestionar, jutjar, analitzar, estudiar... els fets del present i del futur.

Escoltem i ensenyem a escoltar als nostres fills la veu de l'experiència per dura que hagi estat. No vulguem "sobrepotegir-los" amagant o menystenint les realitats viscudes pels nostres éssers estimats. A més,

no deixa de ser un bon exercici per aprendre a valorar i agrair totes les coses bones de les que gaudim i que sovint no els donem la importància que tenen.

Fets com enviuar en plena joventut, arriscar-se per aconseguir aliments, fer la Primera Comunió amb un vestit negre, visitar els éssers estimats a les presons, créixer sense pares, patir discriminació per ser esquerrà, no poder estudiar per haver de posar-se treballar... i tantes d'altres, han de servir per prendre consciència i acceptar que les injustícies i els sofriments també formen part de la vida i que en qualsevol moment ens pot tocar de prop. És llavors quan tindrem i tindran les eines per pensar que ens en podem sortir igual que van fer els nostres pares, avis i oncles. Des d'aquí el meu agraïment més sincer a tots ells.

Montse Miquel Andreu
Pedadoga Col. núm. 00969
www.uncopdema.cat

TORRA

CEREALS I LLAVORS TORRA, S.L.

C/ Palauet, s/n
25750 TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 433 - 973 473 372
Fax. 973 473 572

un cop de mà
suport pedagògic

TREBALLEM I REFORCEM

- Continguts de primària i ESO.
- Comprensió i expressió oral i escrita.
- Lectura, ortografia i matemàtiques.
- Atenció i concentració.
- Autoestima i seguretat.
- Classes puntuals.

ATENCIÓ INDIVIDUALITZADA I PERSONALITZADA

ORIENTACIÓ PEDAGÒGICA FAMILIAR

Pautes de millora en el comportament i recursos per potenciar els hàbits i l'autonomia personals.

PARA TAMBÉ PRE-ENTRENET:
www.uncopdema.cat

Plaça de la Plana, 2 Baixos
25210 Gualtona - Tel. 666 732 422

Ctra. Barcelona - Andorra, s/n
25750 TORÀ (Lleida)
Telèfon 973 47 34 21

SERVEI INTEGRAL DE

JARDINERIA

Torà (Lleida)

El jardiner de Torà

658 55 03 76

www.eljardinerdetora.com

eljardinerdetora@hotmail.com

Us ofereix:

loga
Aeròbic
Manteniment
Ball de saló

Av. Solsona, 49 - 25750 TORÀ

Tel. 973 473 506
637 714 105

BLAI GABINET DE SERVEIS, SL

PONTS - TEL 973 460 500

TORÀ - TEL. 973 473 155

**GESTORIA
ASSEGURANCES**

**LABORAL-FISCAL
COMPTABILITATS**

www.llobregos.info

**EXCAVACIONS
DUOCASTELLA S.L.**

Castellitallat - 08263 SANT MATEU DE BAGES (Barcelona)

Tel. 93 743 30 52 - Tel./Fax 973 473 163

www.excavacionsduocastella.com

e-mail: calmarquet@calmarquet.net

SOLA

MAQUINÀRIA AGRÍCOLA SOLÀ S.L.

Ctra. d'Igualada s/n - 08280 CALAF

tel. 93 868 00 60 fax 93 868 00 55

E-mail: sola@solagrup.com

FESTES D'HIVERN AL LLOBREGOS

FESTES D'HIVERN AL

LA RECUPERACIÓ DE LA FESTA DEL BRUT I LA BRUTA COMPLEIX 25 ANYS

Un record als pioners

Enguany, la festa del Brut i la Bruta de Torà celebrava la seva 25ena edició i, com era d'esperar, va ser una de les edicions més emotives que es recorda. Es va retre homenatge als pioners de la festa, així com a tots els col·laboradors que hi han participat i han aportat el seu granet de sorra perquè la festa del Brut i la Bruta pervisqui en el temps.

La festa va començar divendres al matí amb la tradicional rua infantil on participaven l'escola Sant Gil i la llar d'infants El Jardí.

Al pavelló en pijama!

A la nit i al poliesportiu, va ser el torn dels més grans amb la primera festa del pijama. Sota el lema, "posa't el pijama i surt de festa", els toranesos i toraneses van gaudir d'una nit diferent amb els Dj's MDF (els joves del Llobregós), on tothom anava amb pijames, bates i espadnyes. En definitiva, s'hi estava com a casa.

L'endemà al matí, la plaça de l'Hostal es va omplir de parades amb motiu del mercat popular. La compra-venda d'articles de segona mà es compaginava amb el Carnaval infantil amb la seva desfilada de tots els participants, l'entrega de premis i per finalitzar un espectacle de conta-contes.

Reivindicació dels bonics de sempre

A les 5 de la tarda, davant de l'ajuntament, va tenir lloc l'acte central de la Festa. Primer, es van presentar tots els gegants i comparses de la festa. Cal destacar, que entre aquestes presentacions, van sortir tots els bonics i boniques que durant aquests anys han representat aquestes figures històriques i han ballat per les places del nostre poble.

Un pregó "castingat"

Un cop fetes les presentacions va arribar l'hora del pregó. El pregó va consistir en un càsting de pregoners en directe. Un cosí llunyà del presentador del Gran Dictat, Oscar Dalmau, va ser l'encarregat de conduir aquest càsting. Mentrestant, el Guionista del Carnaval escrivia el pregó esperant trobar algú que el volgués recitar. Van ser molts els personatges que es van presentar: Primer, el Foraster de TV3, que després de passar 48 hores a Torà en va fer molts, molts bons amics. Després, es va presentar la "Vicenteta", la primera pregonera del Carnaval de Torà l'any 1994. Seguidament, el ginecòleg que va visitar per primera vegada la Bruta, l'any 1997. També, un mosso amb cara de pocs amics, disposat a boicotejar el pregó, "suposadament" seguint ordres de l'alcaldeessa. I per finalitzar, el "torero" que va torejar el Constantí per primera vegada a la plaça de la Font, l'any 1998. Cap dels candidats va fer el pes al presentador que va optar per recitar-lo ell mateix.

Al final de pregoner va ser el mateix guionista

Finalment, els nervis li van jugar una mala passada i va ser el propi Guionista del Carnaval qui va recitar el pregó. L'element central del pregó va ser la crítica a l'Ajuntament per l'augment d'alguns impostos.

Es va finalitzar amb la presentació del ball del Brau Constantí, que a partir d'aquesta edició, té ball i música pròpia.

A continuació, el Bonic i la Bonica van representar el tradicional Ball Pla del Roser i després es va iniciar una rua pels carrers que va estar amenitzada amb la xaranga DAMM-ER.

Cal remarcar, que per commemorar el 25è ani-

versari de la recuperació de la festa, les 5 parelles de bonics i boniques van ballar tots junts a la plaça de la Font, encara que mancats per falta d'enllumenat públic, van fer brillar els ulls de tots els assistents. Després de la rua, l'última parada va ser la botifarrada i el Bingo Brut.

A la nit, festa grossa al poliesportiu amb el Ball de disfresses amb l'orquestra Mitjanit. A la mitja part, es van donar els premis a les millors disfresses. Seguidament, la batucada 1,2,3 KUÀ van fer ballar els nostres gegants a ritme de tambors, i el grup de versions La Banda del Coche Rojo va tancar una de les edicions més completa i emotiva de la Festa del Brut i la Bruta.

La Comissió del Brut i la Bruta

EL CARNAVAL DELS NOSTRES POBLES

Massoteres

Dani Vidal. Un any més els veïns del municipi de Massoteres van celebrar la festa de Carnaval fent l'elaboració del mandongo i acabant al migdia amb un dinar de germanor a base de carn de porc. La festa es va celebrar el diumenge de Carnaval, 2 de març, i va aplegar un centenar de persones per gaudir d'un bon àpat al nou local social del poble. (foto: Toni Gràcia)

Sanaüja

La temàtica general de les disfresses d'enguany, ha estat Gaudí. Els de cycle inicial es van disfressar de drac de Gaudí que podem veure al Parc Güell. Els de cycle mitjà, de vitralls d'estil Gaudinià. Els de cycle superior, de Sagrada Família, i els d'educació infantil, de les xemeneies en forma de soldats de la casa Batlló.

Durant la rua, van fer gresca els grallers de Sanaüja, i també van participar-hi els "Grallers Juniors", compost pels nens i nenes de l'escola. També va participar la llar d'infants que anaven d'abelles. Al final de la rua vam cremar el rei carnestoltes i l'AMPA va col·laborar oferint berenar per a tots/es.

Castellfollit de Riubregós

Els nens i nenes de l'escola de Castellfollit de Riubregós també van celebrar el seu particular Carnestoltes

Ardèvol

Carnaval pirata a l'escola d'Ardèvol

A Pinós, per celebrar un Carnaval en moviment vam tocar la pandereta

La Molsosa

Un bon grup de veïns i amics de la Molsosa disfressats de "hippies"...

... i de pirates

SANTAÀGUEDA LA FESTA DE LES DONES

La Festa de Santa Àgueda té una gran tradició a Torà. És la festa de les dones, que escullen la seva Alcaldessa i organitzen totes les activitats al voltant de la festa d'aquesta màrtir del segle III, morta a Catània, a l'illa de Sicília.

Les activitats van començar el 24 de gener, amb la celebració d'una Setmana Cultural i una xerrada-conferència sobre "Creativitat i Autoconeixement", realitzada pel Coach i professor David Jorba, director de l'Institut SIC i creador del "mètode dels 12 Pillars".

Per altra banda, el primer cap de setmana de febrer, a la sala d'exposicions municipal "El Convent", l'associació de Santa Àgueda va presentar una exposició de treballs manuals realitzats amb materials reciclats i que han aportat diferents persones particulars i entitats de Torà i d'altres de pobles de la comarca.

Amb una important afluència de públic es va poder comprovar durant aquells dos dies que amb petits materials de segona mà, es poden arribar a fer grans obres d'art per tal de donar una segona oportunitat a molts dels materials que utilitzem en el nostre dia a dia.

L'Associació vol aprofitar aquesta pàgina per donar les gràcies a tots i totes els que d'una manera desinteressada han contribuït a l'èxit de l'exposició.

Dissabte dia 8 de Febrer va tenir lloc el sopar de Santa Àgueda a Torà, que amb motiu del 25è aniversari de la festa, va comptar amb la presència de la Diputada al Parlament de Catalunya, Violant Cervera, portaveu de la Comissió d'Igualtat i ponent de la proposició de llei de drets de la FELGTB. Va assistir al sopar de les dones en companyia de l'Alcaldesa de la festa, Carme Vila, i de l'Alcaldesa municipal, Mercè Valls.

En el transcurs de la festa va tenir lloc l'elecció de nova alcaldessa de Santa Àgueda, que va resultar ser M. Antònia Coletes, que des d'avui és la 26ena Alcaldesa de la festa per a l'any 2014.

Per acabar tots els actes del 25è aniversari, el diumenge dia 16, la Parròquia de Sant Gil va acollir una solemne i alhora cordial missa en honor de la Patrona i es van cantar els Goigs

Comissió de Santa Àgueda

valldellobregos^{cat}

ELS GRAFITS DE CASTELLFOLLIT

Què representen aquests grafits trobats al Castell de Sant Esteve de Castellfollit de Riubregós és una qüestió que es plantegen diversos arqueòlegs i historiadors.

L'any 1981 es van trobar uns excepcionals grafits medievals en una de les estances interiors del Castell de Sant Esteve de Castellfollit de Riubregós. Aquesta troballa va ser una de les grans descobertes del ja desaparegut Centre de Documentació d'Art Medieval de la Universitat Autònoma de Barcelona. Aquest centre va ser creat i dirigit per Eduard Carbonell, professor de la universitat, juntament amb un grup dels seus alumnes entre els quals s'hi trobava Albert Roig, un noi molt entusiasta i voluntariós i un dels seus alumnes més excepcionals, i Àngels Casanovas, que posteriorment va prosseguir amb els estudis de grafits arreu de Catalunya i Aragó.

La importància d'aquesta troballa va fer que se li dediqués una exposició al Museu d'Art de Catalunya (actual MNAC).

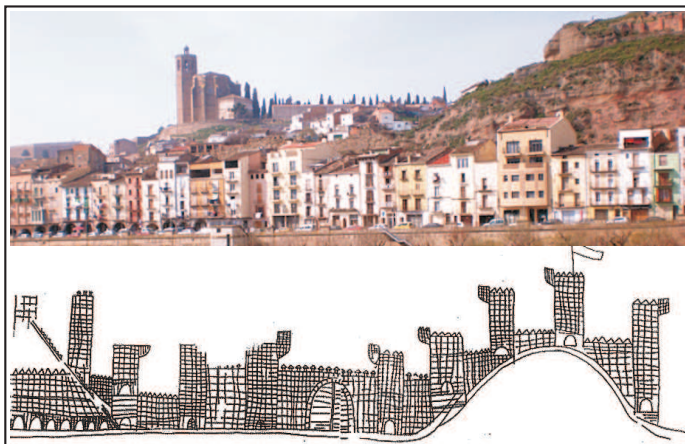
La cambra dels grafits es troba dins el recinte murallat del castell i els grafits cobreixen les dues parets laterals. Representen un extens conjunt fortificat i l'assalt a un castell amb una màquina de guerra o fonèvol al seu peu, amb dos defensors del castell capitanejats per un cavaller que porta l'escut dels Cardona a una banda del fonèvol i a l'altra banda hi trobem un cavaller amb una llança alçada en posició d'atac amb les barres reials a l'arnès del cavall i a l'escut.

Hi ha diverses teories sobre el que representen aquest grafit. Una d'elles és dels descobridors i estu-

diosos a càrrec de Eduard Carbonell que pensen que podria tractar-se de la ciutat de Balaguer. Es basen en els fets històrics ocorreguts durant el setge i assalt a aquesta ciutat l'any 1280, on es va concentrar tota la noblesa revoltada pel malestar que generava el regnat de Pere II el Gran, la noblesa revoltada eren el comte de Foix, Roger Bernat III, el comte d'Urgell, Armengol X, el comte de Pallars, Arnau Roger i en Ramón Folc, vescomte de Cardona. Aleshores, Pere el Gran va venir de València i els va envoltar amb un gran exèrcit i la noblesa es va rendir i van ser tots empresonats durant un any després del qual el rei els va perdonar, se'ls va donar la llibertat i els hi va tornar els castells.

És per aquesta raó per la qual es creu que els grafits representen aquesta escena, ja que es creu que l'estança era la presó del castell on se suposa que va ser empresonat el vescomte de Cardona per complir l'any de presó imposat pel rei. Ei el grafitista, no necessàriament havia de ser el mateix vescomte, sinó un dels seus homes empresonat amb ell per a servir-lo a la presó, que va quedar tan marcat per l'escena bèl·lica presenciada que va ser capaç de plasmar-la de memòria amb una precisió topogràfica notable.

L'altra teoria és la que es coneix actualment, es tracta del moment en que el vescomte de Cardona va ser declarat fora de la llei per no haver assistit a l'Assamblea de Lleida. Arran d'aquesta incompareixença

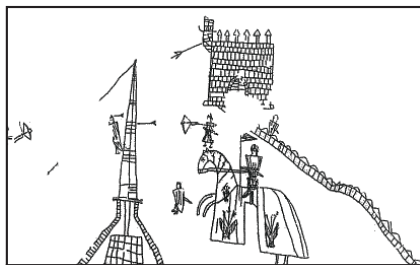
Tot i la destrucció actual del Castellformós de Balaguer encara avui es pot divisar la versemblança entre el grafit de Castellfolli i la ciutat si es mira des de l'altra banda del riu Segre. A la dreta es veu el tossal on s'aixecava el Castellformós, al peu hi ha la vila i a la part esquerra es poden apreciar els porxos oberts al llarg del riu existents encara avui disposats igual que en el grafit de Castellfolli, segons l'explicació dels descobridors dels grafits al 1981.

Segell de Pere II el Gran i un dels grafits de Castellfolli.

Cavaller dels grafits de Castellfolli i el segell del vescomte de Cardona emprat des del 1258.

Perfil i silueta del castell i el que està representat en els grafits.

els oficials reials i gent de guerra van entrar a la seves terres cremant-les i assetjant-les, motiu pel qual el vescomte, estant a Castellfolli, al gener de 1301, va enviar un comunicat al rei indicant que legitimava la seva conducta i que havia enviat un representant a l'assemblea.

Amb tot, encara que els descobridors relacionin els grafits amb la ciutat de Balaguer, hi ha una gran coincidència en el relleu entre el grafit que representa un setge a un castell i la silueta del Castell de Sant Esteve de Castellfolli de Riubregós.

Fonts:

- "Urgellia. Anuari d'estudis històrics dels antics comtats de Cerdanya, Urgell i Pallars, Andorra i la Vall d'Aran. Volum XVI". Trobat en una fira pel vilatà Antoni Riera Torreguitart.
- "Castellfolli de Riubregós. Resum Històric. Folklore-Llegendes-Tradicions" de Joan Farell Domingo

Horari d'Autobusos - Línia Barcelona

Barcelona		Calaf	
Horari	Hora	Preu	Preu
	arribada	trajecte	A/T
→ 07:30	09:01	13,15	23,70
→ 15:00	16:31	13,15	23,70
← 09:45	08:14	13,15	23,70
← 20:00	18:20	13,15	23,70

Barcelona		Castellfollit	
Horari	Hora	Preu	Preu
	arribada	trajecte	A/T
→ 07:30	09:13	14,70	26,50
→ 15:00	16:43	14,70	26,50
← 09:45	08:02	14,70	26,50
← 20:00	18:08	14,70	26,50

Barcelona		Torà	
Horari	Hora	Preu	Preu
	arribada	trajecte	A/T
→ 07:30	09:19	15,20	27,45
→ 15:00	16:49	15,20	27,45
← 09:45	07:56	15,20	27,45
← 20:00	18:02	15,20	27,45

Barcelona		Biosca	
Horari	Hora	Preu	Preu
	arribada	trajecte	A/T
→ 07:30	09:24	15,90	28,70
→ 15:00	16:54	15,90	28,70
← 09:45	07:51	15,90	28,70
← 20:00	17:58	15,90	28,70

Barcelona		Sanaüja	
Horari	Hora	Preu	Preu
	arribada	trajecte	A/T
→ 07:30	9,31	16,60	29,90
→ 15:00	17:01	16,60	29,90
← 09:45	07:44	16,60	29,90
← 20:00	17:51	16,60	29,90

Línia Torà - Manresa

Dimarts - Dijous - Dissabte

Torà		Manresa	
Horari	Hora	Preu	Preu
	arribada	trajecte	A/T
→ 07:59	09:00	6,95	12,55
← 13:31	12:30	6,95	12,55

Línia Biosca - Lleida

Dilluns - Dijous - Divendres

Biosca		Lleida	
Horari	Hora	Preu	Preu
	arribada	trajecte	A/T
→ 07:06	08:35	11,50	23,00
← 14:29	13:00	11,50	23,00

Telèfons d'interès

BIOSCA

AJUNTAMENT	973 473 241
CONSULTORI MÈDIC	973 473 528
ESCOLA	973 473 505
PARRÒQUIA	973 473 082

CALONGE

AJUNTAMENT	938 680 409
PARRÒQUIA	938 698 416
RÀDIO ALTIPLÀ	938 680 090

CASTELLFOLLIT

AJUNTAMENT	938 693 031
ESCOLA	938 693 011
PARRÒQUIA	973 524 039

IVORRA

AJUNTAMENT	973 524 036
LOCAL SOCIAL	973 524 100
PARRÒQUIA	973 524 039

MASSOTERES

AJUNTAMENT	973 551 426
CONSULTORI MÈDIC	973 551 226
PARRÒQUIA	973 500 213
TEL.PÚBLIC	973 550 439

LA MOLSOSA

AJUNTAMENT	973 296 090
PRADES TEL.PÚBLIC	973 473 037
PARRÒQUIA	973 524 039

PINÓS - ARDEVOL

AJUNTAMENT	973 473 292
CENTRE CULTURAL	678 691 539
ESCOLA	973 473 463
PARRÒQUIA	973 473 010

SANAÜJA

AJUNTAMENT	973 476 008
CONSULTORI MÈDIC	973 476 066
ESCOLA	973 476 136
FARMÀCIA	973 476 109
GRALLERS-DIABLES	973 476 163
PARRÒQUIA	973 476 079

TORÀ

AJUNTAMENT	973 473 028
BOMBERS	973 473 380
	973 473 496
CONSULTORI	973 473 333
ESCOLA	973 473 204
FARMÀCIA	973 473 220
PARRÒQUIA	973 473 082

VICFRED

AJUNTAMENT	973 550 586
PARRÒQUIA	973 524 039

Programació de Ràdio Altiplà - La Xarxa 2013-2014

De dilluns a divendres:

00:00 – 04:00	EL LLAC DELS COCODRILS	Selecció musical
04:00 – 06:00	FORA D'HORA	Participació dels oients
06:00 – 09:00	NOTÍCIES EN XARXA ed. matí	Informatiu
09:00 – 10:00	LA TERTÚLIA	Entrevista + tertúlia
10:00 – 13:00	MATINS EN XARXA	Magazine
13:00 – 14:00	ESPORTS EN XARXA	Esports
13:00 – 14:00	COMPROMIS CIUTADÀ (dijous)	Democràcia
14:00 – 15:00	NOTÍCIES EN XARXA ed. migdia	Informatiu
15:00 – 16:00	EL LLAC DELS COCODRILS	Selecció musical
15:00 – 16:00	COCODRIL CLUB (divendres)	Música per recordar
16:00 – 19:00	LA TARDA	Magazine
19:00 – 20:00	NOTÍCIES EN XARXA ed. vespre	Informatiu
20:00 – 22:00	EL LLAC DELS COCODRILS	Selecció musical
22:00 – 23:00	NOTÍCIES EN XARXA ed. nit	Informatiu
23:00 – 24:00	AL CAP DEL DIA	Entrevista

* LA NOTÍCIA AL PUNT abans dels butlletins horaris de les 10, 11, 12, 13, 16, 17, 18 i 19 h.

* EL DIA AL PUNT abans del butlletí horari de les 20:00 h

Dissabte:

00:00 – 08:00	EL LLAC DELS COCODRILS	Selecció musical
08:00 – 09:00	NOTÍCIES EN XARXA ed. matí	Informatiu
09:00 – 11:00	MANERES DE VIURE	Magazine
11:00 – 12:00	COMPROMIS CIUTADÀ	Democràcia
12:00 – 13:00	* PROGRAMACIÓ LOCAL	La Setmana al Punt L'Informatiu i l'Agenda (Laia Segura)
13:00 – 14:00	SARDANES	Selecció musical
14:00 – 15:00	NOTÍCIES EN XARXA ed. migdia	Informatiu
15:00 – 16:00	L'INTERNAUTA	Noves tecnologies
16:00 – 17:00	SOM TERRA	Món agrari
17:00 – 18:00	VALORS A L'ALÇA	Emprenedors
18:00 – 21:00	EN JOC	Esports
21:00 – 22:00	COCODRIL CLUB	Música per recordar
22:00 – 23:00	ESTRENES	Novetats musicals
23:00 – 24:00	IN AND OUT	Música Dance

Diumenge:

00:00 – 08:00	EL LLAC DELS COCODRILS	Selecció Musical
08:00 – 09:00	NOTÍCIES EN XARXA ed. matí	Informatiu
09:00 – 11:00	MANERES DE VIURE	Magazine
11:00 – 12:00	* PROGRAMACIÓ LOCAL	L'Informatiu i l'Agenda (Laia Segura)
12:00 – 13:00	SARDANES	Selecció musical
13:00 – 14:00	SOM TERRA	Món agrari
14:00 – 15:00	NOTÍCIES EN XARXA ed. migdia	Informatiu
15:00 – 16:00	A LA CORDA FLUIXA	Humor
16:00 – 20:00	EN JOC	Esports
20:00 – 21:00	COR COUNTRY	Música
21:00 – 22:00	CLUB DEL COUNTRY	Música
22:00 – 23:00	MUSICA.CAT	Música en català
23:00 – 24:00	GERARD TRENCH	Música Dance

EXCAVACIONS GERMANS

CASES

Oficines i magatzem: Polígon I' Aguda II, nau 8
25750 TORÀ (LLEIDA)

Tel / Fax: 973.47.36.16 / 629.28.55.18

e-mail: germanscases@excavacases.es

EXCAVACIONS - TRANSPORTS - CONTENIDORS - MATXUQUEIG

**RECOLLIDA
I APLICACIÓ
DE PURINS**

Tel. 973 524 072

610 606 413

CAL MOLINS - IVORRA

Plaça Major - Claret de Torà
telf. 973296008

Restaurant "Can Solé Xic"
Turisme rural "Cal Miramunt"
calmiramunt.claret@viladetora.net

Perruqueria
Carmen's
HOME I DONA

Depilacions, solarium...

Plaça del Vall, 8
Tel. 973 473 106
TORÀ (Lleida)

**Construccions
Sant Gil, S.C.C.L.**

c/ Montsec, 21 - 25750 TORÀ
Tel. 973 473 547 consangil@telefonica.net

**Serveis i NeteGES
Segarra**

Atenció personalitzada per a
avis i/o malalts, a domicili.
Servei de neteja per a
particulars, despatxos,
obra nova...

Av. Ponts, 1 - GUISSONA
973 55 25 02 - 618 72 88 59
sad_segarra@yahoo.es

assessoria

COFISCO
S.L.

Plaça de la Creu, 3
25750 - TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 317

Fax 973 473 644

e-mail: cofisco@tefeline.es

cal mas
CASA DE MAS

25750 TORÀ | LA SEGARRA | LLEIDA
TEL. 973 473 581 | 616 086 125
FAX 973 473 107 | www.calmas.net

Càritas rep el premi Sikarra 2014

Redacció.- La Fundació Jordi Cases i Llebot i l'Associació Fòrum l'Espitllera han concedit el Premi Sikarra -en la seva tercera edició- a l'entitat Càritas Interparroquial de Cervera. El Jurat ha valorat especialment la trajectòria de l'Entitat que, des de 1990, treballa a favor dels més desfavorits i encapçala una notable contribució a la cohesió social. El reconeixement a la tasca del seu voluntariat i el fet de ser una entitat sense ànim de lucre també són aspectes que han estat considerats a l'hora d'emetre el veredict.

El fet de viure uns moments especialment durs pels col·lectius més vulnerables, així com l'augment exponencial del nombre de famílies i persones ateses, pobres i en risc d'exclusió social, i en perill de desnonaments, motiva especialment a les entitats promotores del premi, a regradar públicament la seva tasca i posar llum sobre la seva existència i acció. Amb el reconeixement de Càritas Interparroquial de Cervera, es distingeix també la tasca de la resta de delegacions de Càritas de la Segarra: Sant Ramon, Torà i Sant Guim de Freixenet.

Càritas és una entitat no governamental formada per un grup de dones i homes que hi dediquen el seu temps sense cap retribució i que centra la seva activitat en projectes d'atenció a la família, la vellesa i la infància, amb especial atenció a les famílies que han perdut la llar i al col·lectiu de persones desestructurades i sense hàbits laborals, als quals atén per la

seva reinserció al món del treball amb el suport de la Fundació privada Xavier Paules.

El lliurament del premi va tenir lloc a Tarroja de Segarra el passat dia 22 de març, on la presidenta de Càritas de Cervera, Dolors Calafell, va rebre l'esclat de mans de F. Xavier Rivera, president de la Fundació Jordi Cases i Llebot, i va agrair als presents el reconeixement.

L'acte es va cloure amb una paraules d'Albert Turull, president del Fòrum l'Espitllera, que va subratllar la gran transcendència de l'entitat guanyadora de Premi, incidint en el fet que la seva tasca -silenciosa i discreta- supleix les greus mancances de les administracions en la lluita per les desigualtats socials.

*Us agraeix la
vostra companyia.*

Fins aviat.

Plaça d'Hostal, 1
Telèfon 973 47 30 00
25750 Torà (Segarra)

EL VENTILADOR

Mai havia escrit una cosa sobre la que no en tinc ni idea. L'Economia. Així que, tal com diu el col·laborador Roger: no em feu cas. Tot plegat, però, em conforta pensar que la majoria dels economistes que marquen opinió, no hi pleguen ni un borrall.

Últimament es parla de què hi ha iniciatives per recuperar la idea original de les caixes a Catalunya. Si es tracta de recuperar els inicis de les caixes, ja estaria bé. El que no es veu clar és que puguin mantenir aquest esperit inicial sense caure en les mateixes pràctiques que les han portat a la misèria.

Una entitat bancària, inicialment, no havia de fer altra cosa que recollir els diners de qui no els necessitava, pagant-li un interès i deixar aquests diners a qui els necessitava cobrant-li un interès més alt del que pagava al creditor, doncs aquesta diferència era el benefici del banc. Cosa perfectament lògica i comprensible. Però aviat es va pervertir el negoci bancari en el moment en què el banc, de forma avariciosa, va voler deixar més diners dels que disposava dels seus estalviadors i va haver de recórrer al que coneixem com a "mercats". Així van nàixer les inversions "tòxiques".

El més recomanable en aquest moment, en tant que no podem pas tenir els diners a casa, és tenir els nostres estalvis en un compte corrent, doncs encara que no generin interès, tenim sempre la disponibilitat dels diners i el banc no podrà fer cap negoci amb els interessos. Sempre és millor que nosaltres només tinguem un ull, si podem aconseguir que el banc es quedi cec.

A finals de gener es va celebrar a Davos el Fòrum Econòmic Mundial. Es van reunir una colla d'"entesos" en economia que al final no van decidir res ni van trobar la solució a la crisi econòmica mundial perquè ells ja tenien els seus problemes resolts. Allò va ser una festa, una bacanal, i res més. Perquè, vejам: Qui és ric avui en dia? El que té un milió? El que té tres milions? El que té tres-cents milions? Són tan rics aquests com el que té una quantitat que nosaltres no sabem ni llegir. La definició del ric és: La persona que no necessita més del que té i que viu feliç. La felicitat dins el cor és la verdadera riquesa. ¿És feliç el qui té molts diners i que té por

	<i>Fem les vostres participacions personalitzades i de franc per a la Loteria de Nadal i Reis</i> <i>Tenim números abonats de tots els acabaments</i> <i>Us enviem la loteria de qualsevol punt d'Espanya</i>
	LOTERIA "EL MERCAT" DE CALAF C/ Sant Jaume, 31 08280 CALAF Tel. 93 869 91 54 loteriaelmercat@hotmail.com

“VOY MUY MEDICAO!!!”

de perdre'ls i està tot el dia neguitós? Aquest és una persona desgraciada i dependent dels diners. Els savis recomanen viure amb el mínim necessari. Cadascú de nosaltres ha de saber quin és el seu mínim per viure feliç amb els nostres i sentir-se en pau. Aquesta és la verdadera riquesa: tenir lo suficient per viure feliç.

Hi ha rics que estan obsessionats en acumular riquesa. Aquests són molt pobres. Si bé hi ha rics que fan molts diners però els inverteixen i els fan créixer fent que molts d'altres tinguin treball i així puguin tenir també el que necessiten, aquests podríem dir que són rics i al mateix temps, feliços.

Us explico l'anècdota del periodista mexicà, Armando Fuentes Aguirre, que ha posat una demanda contra la revista Forbes perquè no l'ha inclòs a la llista dels personatges més rics del món. En la demanda diu: “És inexplicable que us hagueu oblidat de mi perquè em considero un del homes més rics del món: tinc vida, tinc salut, tinc una família, tinc dona, fills i germans meravellousos que m'estimen. També tinc amics que m'estimen malgrat els meus defectes. Escric i tinc quatre lectors fidels, no en necessito més, perquè ells em comenten el que escric, tant si està bé com malament. Puc viure en una casa amb les coses que més estimo, que són els meus llibres i el meu gos, i puc tenir també un trosset de terra per poder cultivar el meu hort que em dóna els fruits de la mare natura per menjar. Tinc ulls, tinc oïdes, tinc cames per caminar i mans per acariciar i treballar. També tinc un cervell que pensa, tinc alegries per disfrutar-les i penes per agermanar-me amb tots aquells que pateixen. Però per damunt de tot, tinc una profunda fe en Déu, que té per a mi infinit amor i que

em dóna tot el que necessito. ¿Poden existir riqueses més grans que les meves? ¿Per què punyetes llavors vostès no m'han posat com un dels homes més rics del món a la seva revista?”

Suposo deveu saber la història del rei que patia el mal de la tristesa i que només es podia curar vestint la camisa d'un home feliç. Quan després de buscar per tot el reialme, van trobar sota un pont al peu d'un rierol un home que es va declarar immensament feliç, aquest era tant pobre que no havia pogut portar mai camisa. Però aquí n'hi ha que no estan per brocs: Resulta que Adolf Todó, expresident de Catalunya Caixa i Jaume Masana ex conseller delegat, es veu que van ser acomiadats imprudentment i ara el jutge obliga la caixa a readmetre'ls o a indemnitzar-los amb 600.000 euros cada un. Qui us sembla que pagarà?

¿Sabíeu que al país veí, Espanya, el més defraudador d'Europa, el 80% del frau fiscal prové de les grans fortunes i les grans empreses? Doncs bé: el 80% dels inspectors de l'Estat es dediquen a tocar els pebrots als autònoms, als treballadors i als petits comerços. Únicament el 20% es dediquen a vigilar als grans defraudadors.

I acabem amb el Fèlix Millet: Ja és “mala pata” trencar-se la pota la nit abans d'anar a declarar! Però d'aquest actor tant “pillet” en podem esperar qualsevol cosa. Per això davant el jutge va dir: “*Solo voy a contestar las preguntas de mi abogado. Animicamente me encuentro mal, en el sentido de que yo no soy yo... voy muy medicao*”.

Quico Perdigo

SUBSCRIPCIONS

i

PUBLICITAT

973 473 265

Jordi Clavier

Fuster ebenista

Mobles a mida, portes, parquet, sostres,
finestres i revestiment de parets.
Persianes, mosquiteres de tot tipus i reparacions...

Treballs a tota la comarca

649 029 827

Massoteres

info@fusteriACLAVIER.com
www.fusteriACLAVIER.com

VOTAR ÉS DEMOCRÀCIA

Encapçalo aquest article amb el títol de la campanya que estem duent a ERC des de fa unes setmanes, amb l'objectiu de remarcar la importància que tenen les votacions –i han de tenir– en un país democràtic i modern. Per retre homenatge a tots aquells homes i dones, que han vetllat pels drets de la ciutadania i per a dignificar un país que, malauradament, encara està

assetjat per un tarannà poc respectuós amb la voluntat del poble, i sempre disposat a la controvèrsia i al negativisme que engreixa la política de la por. Per encoratjar els que desinteressadament treballen per retornar aquesta dignitat al nostre poble. Per justícia, per lògica i per coherència. Perquè la legalitat constitucional no pot estar per damunt de la legitimitat democràtica. Perquè només es pot defensar la democràcia, des de la democràcia.

La campanya #VotarÉsDemocràcia es basa en dur a terme actes informatius als pobles, en format de col·loqui més que no pas de xerrada unidireccional, per informar sobre la consulta del 9N14 i per donar arguments que avalen el vot Sí-Sí. Ara que ja estem a l'equador de la campanya, em permeto de fer una valoració anticipada de la realitat que es percep en les trobades que hem anat duent a terme. I és que la gent, atenent als dubtes naturals d'un mateix davant l'enclavament en el que Catalunya està immersa, i els que han estat induïts per la política de la por, es pregunten pel futur de la PAC, de les pensions, de la relació del nostre país amb la Unió Europea, i es qüestionen, sens dubte, per l'endemà del referèndum i què suposarà per la ciutadania endegar aquest procés. Però l'avantatge d'aquestes trobades de proximitat, és que permet

acostar el punt de mira a la ciutadania, i veure que la gent valora la responsabilitat i el coratge d'explicar i defensar el procés, lluny de les grans campanyes electorals i dels objectius de partit davant les conteses electorals. I compartir opinions, vivències, el projecte de país, uns ideals que ens uneixen i el desig de veure com Catalunya avança en el camp de les llibertats, però també del benestar i la prosperitat. Els catalans som conscients que el fet d'estar lligats de mans i peus no impedirà que ens en sortim. I sens dubte, el que més m'ha animat, i m'ha esperonat a seguir aquesta via –votar és la via–, és veure als seus ulls aquella mirada de complicitat i poder copsar al carrer, que la gent està il·lusionada.

Des de l'any 1900 ençà, més de 30 països arreu del món han fet referèndums per a escollir el seu futur. I en el mateix període, 27 països europeus s'han independitzat i han descrit el seu propi camí. A hores d'ara, cap d'ells es planteja la possibilitat de revertir el procés i molts d'ells són estats plenament integrats a la unió europea. Ara, podem estar satisfets. Ha arribat aquell moment tan desitjat en la nostra història, en què el poble de Catalunya serà cridat a les urnes per votar sobre la independència. Emparats en la Carta de les Nacions Unides, que parla de la igualtat de drets dels pobles i del seu dret a l'autodeterminació, i pel tractat de la Unió Europea, que estableix que la Unió es fonamenta en els valors de respecte a la llibertat, la democràcia, la igualtat, l'estat de dret i de respecte als drets humans. És així com la nostra voluntat ha de manifestar-se. Votar és la via. Que ningú ho dubti!

Josep Cosconera i Carabassa,
Diputat al Parlament de Catalunya
del Grup d'Esquerra Republicana
de Catalunya

DRET A PARIR – DRET A DECIDIR

Vull trencar una llança en favor de les dones com no pot ser d'un altra manera i és que ja n'hi ha prou

LLIBRERIES
núm. 64

FORN · PASTISSERIA · CAFETERIA
Miramunt
 Plaça del Pati, 4
 25750 TORÀ
 telèfon
 973 47 30 83
FORN · PASTISSERIA · CAFETERIA

LLIBRERIA
ROVIRA
 Estanc
 Quiosc
 Videoclub
 Papereria
 Objectes de regal
 Càrregues de mòbil
 P/Vall, 16 Torà (Lleida)
 Tel. i Fax: 973 473 346
 llibreriarovira@hotmail.com

A tot això ara hi hem d'afegir aquesta maleïda reforma de la llei de l'avortament duta a terme pel ministre de justícia Alberto Ruiz Gallardón (quin element!), amb la complicitat d'una part molt important dels més alts estaments de l'Església Catòlica espanyola (ben lluny del tarannà del Papa Francesc) i amb el beneplàcit de

Josep Verdés

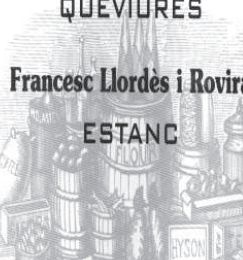
Quin desgavell i per tant no m'estranya aquest rebuig quasi unànime d'infininitat de col·lectius i associacions vers la reforma de la llei de l'avortament proposada i votada a favor pel govern del Rajoy. Quina por que em fan aquets llops amb pell de corder que ens governen. Em fa vergonya viure en un país retrògrad, dictatorial i prepotent com aquest. Cal un canvi de 360 graus tot demanant als nostres governants que es mirin menys el seu melic i afrontin els problemes que ens envolten amb menys restriccions i prohibicions i amb més criteri i més seny. La gent del carrer està fins el monyó de la incompetència d'alguns polítics i com aviat no hi hagi un canvi radical en la manera com es porten els assumptes socials, econòmics i culturals del país, la cosa anirà malauradament a pitjor i cal per tant buscar-hi solucions immediates.

Transports
MOLINS
transportsmolins@gmail.com
Jordi 652 106 427
c/ Nou, 6 25750 Torà

QUEVIURES

Francesc Llordès i Rovira

ESTANC

Plaça Major, 8 • Tel 973 476 055
25753 - SANAÜJA (Lleida)

EN HA DEIXAT UNA GRAN DONA

Avui he vist per última vegada la Rosa Maria de cal Guatlles. El seu rostre traspuava la serenor amb què ha viscut la vida. En l'emotiu comiat que la família i amics li han ofert a la parròquia de Sant Gil de Torà s'ha parlat abastament del seu altruisme i del seu tarannà, paraules que subscric completament.

La meua infantesa i joventut van

transcòrrer, en gran part, a Torà on anava molt a casa dels meus tiets i dels meus cosins de la farmàcia, per això recordo la Rosa Maria com una dona discreta, tranquil·la, elegant i, per damunt de tot, admirava la gran família que, junt amb el seu marit, en Josep Bagà, havien format.

Els anys van anar passant... En fa uns quants que l'he pogut conèixer més bé degut a la il·lusionant tasca que ens unia a la revista Llobregós Informatiu.

Va ser un diumenge de tardor que la Rosa Maria va venir a missa a Castellfollit. Acompanyava al seu cunyat, mossèn Joan, que des de Xile passava uns dies al seu Torà natal. En sortir de missa va venir a casa, a felicitar-me per la meua recent jubilació. Al menjador, amb la meua mare, van iniciar una bona conversa i anaven desgranant records i vivències que ambdues havien viscut a Torà ja fa una bona pila d'anys. Aquest va ser un exemple més de la seva senzillesa i bon fer.

He après molt d'ella. Ens ha deixat una gran dona.

Maria Morros i Parcerisas

L'ABASTAMENT D'AIGUA DES DEL SEGARRA-GARRIGUES, UN ALTRE FIASCO

El pasat 20 de Febrer se'ns va convocar, als alcaldes de la Segarra, a una reunió a la seu del Consell Comarcal per informar-nos del nou projecte d'abastament a les comarques de la Segarra, l'Urgell, la Conca de Barberà i l'Anoia.

L'explicació va anar a càrrec dels més alts responsables de l'ACA (Agència Catalana de l'Aigua) i va comptar amb la presència de representants polítics de les quatre comarques afectades.

Van començar explicant-nos les excel·lències d'aquest nou projecte que, segons van dir, seria ja el definitiu ja que comptava amb multitud d'avantatges davant dels anteriors, una de elles era l'important estalvi econòmic que suposava aquest, en vers dels anteriors redactats.

Després de l'estalvi mencionat, aquest nou projecte encara ascendeix a la no gens despreciable xifra de 18 milions d'euros, que segons se'ns va dir, i en el millor dels casos, les dues terceres parts haurien de sortir de les butxaques dels consumidors de les quatre comarques teòricament beneficiades.

La nostra comarca, amb la concessió actual del canal d'Urgell, té més que assegurat el subministre d'aigua i a més a més a un preu raonable i, si més no, acceptat per tothom. La futura captació que es proposa a partir del Segarra-Garrigues, només farà que augmentar considerablement, en alguns casos fins a doblar-lo, el preu de l'aigua que arribarà a les nostres indústries, a les nostres cases i a les nostres granges.

La pregunta que molts ens fem és: cal una inversió tan elevada per solucionar, a la nostra comarca, un problema inexistent?

També se'ns va dir, per part dels responsables de l'ACA, que el projecte que ens estaven presentant no era pas el seu projecte, sinó que era el projecte nostre, el dels municipis de la comarca, el de la gent dels

CONSTRUCCIONS I REFORMES

M. COBERÓ - X. TORNÉ

els paletes del Llobregós

Tel. 620109517 - 690311965

nostres pobles i que, per poder dur-lo a terme, l'havíem d'acceptar i fer-lo nostre. I nosaltres diem, com podem acceptar i fer nostre un projecte que ens ve imposat, que fins ara no coneixíem i que mai se'ns ha consultat? Com se'ns pot demanar que acceptem i beneïm un projecte que, al nostre entendre, va clarament en contra dels interessos i de les economies de la gent dels nostres pobles?

Creiem sincerament que estem davant d'un projecte polític i polititzat que vol solucionar a corre-cuita un problema econòmic greu, el problema econòmic que va suposar la construcció d'aquesta "vergonya nacional" anomenada Canal Segarra-Garrigues.

Aquest canal que en un principi estava pensat per regar una amplíssima superfície d'hectàrees de les comarques que porten el seu nom, i que s'havia de rendibilitzar el seu elevat cost amb l'adhesió al reg dels agricultors beneficiats amb l'arribada de l'aigua a les seves explotacions, ha vist amb desesperació que això no es produïa, bàsicament per dos factors principals: Un, la considerable disminució de la zona regable per la implantació de les famoses ZEPAS i l'altre, la falta d'interès de molts pagesos de la zona regable que encara queda, a causa de l'elevat cost de l'aigua, que fa poc rendibles les seves explotacions agràries.

Ara, amb aquesta nova proposta de captació d'aigua s'intenta pal·liar en part aquest fiasco del Segarra-Garrigues i es vol rendibilitzar aquesta important inversió fent arribar l'aigua per mitjà de la potabilitzadora de Ratera a 40.000 habitants de les quatre comarques esmentades, també a les seves indústries i explotacions ramaderes. En altres paraules, curiosament es vol repercutir part d'aquests costos del canal justament a uns consumidors la majoria dels quals estan fora de

la zona regable.

També se'ns va explicar que de moment el cost de l'aigua s'estimava en 0,75 euros/m³, que aquest cost no era fix i que es podria incrementar o disminuir en funció de les subvencions que es podien anar rebent.

Se'ns va presentar un apretat cronograma d'execució del projecte definitiu així com del termini d'execució de les obres i es van donar a conèixer els membres d'una gestora, entre els que s'hi troba el president del Consell Comarcal de la Segarra, encarregada de dur a terme tots aquests terminis.

En aquesta gestora triada a dit i provisional hi trobem a faltar representació dels petits municipis d'aquestes comarques, part molt important i interessada en el futur projecte atès que serem potencials consumidors d'aquesta aigua sobretot en les nostres explotacions ramaderes.

El tema de l'aigua sempre ha estat un tema controvertit, polèmic i complicat a la nostra comarca, i amb la que se'ns ve a sobre intuïm que ho continuarà sent. Estem davant d'una cruïlla de camins i cal triar-ne un i escollir bé. Ara més que mai s'imposa a la comarca un debat profund, seriós i serà en torn al tema de l'aigua, deixant a part qüestions polítiques i partidistes i mirant

el que més ens convé a tots plegats com a comarca.

Sovint les qüestions polítiques i les econòmiques no van plegades i de la mà; ara és a nosaltres, als responsables polítics comarcals als que ens cal escollir i buscar el millor, no per a nosaltres, sinó el millor per als nostres veïns als quals ens devem i als que haurem de donar explicacions si en aquesta complicada disjuntiva ens equivoquem.

**Grup d'ERC-INSE
al Consell Comarcal de la Segarra**

roba de casa modes

albert

Rita Brau i Rius

Tel. 973 47 31 01 - TORÀ

FORN I PASTISSERIA
Argerich
Plaça de la Creu, 13 - Tel. 973 47 31 79 - TORÀ

L' ENSENYAMENT A CASA NOSTRA (I)

La primera referència global de la qüestió de l'escola, de l'ensenyament com a vehicle de formació humana, podríem associar-la a la figura de sant Josep de Calasanç, a cavall dels segles XVI i XVII, amb la fundació de l'Escola Pia, o sigui l'orde dels Escolapis.

Anterior a aquesta fita cabdal, poca cosa rellevant en el panorama del terreny escolar entès com a promoció de la persona projectada envers un coneixement integral. Des d'aleshores i fins ben entrada l'època industrial, la preparació escolar i intel·lectual era summament selectiva i circumscrita a la noblesa, l'església i poca cosa més. Quan de debò irromp l'ensenyament seriós i universal com l'entendem avui és a finals del segle XIX i sobretot a mitjans del XX.

Feta aquesta introducció entrem de ple en la motivació d'aquest comentari, que no és altra que donar un cop d'ull a la realitat escolar a la nostra vila de Torà fins a dia d'avui.

La primera referència més fiable referida a l'escola a Torà rau en el fet que l'any 1860 van arribar les monges dominiques a la nostra vila i van obrir un col·legi per nenes a una casa de la plaça de l'església. Van exercir el seu magisteri fins que l'any 1936 amb motiu de la guerra incivil la comunitat va desaparèixer i ja no van tornar un cop restablerta la pau.

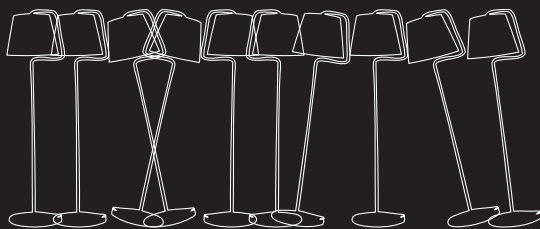
Tenim, per altra part, coneixement de què pels voltants de l'any 1890 una escola confessional per nens funcionava a cal Barberet, a la plaça del Vall, regentada pel capellà Mn. Trinitat Vilagut, propietari de la casa, i va estar activa fins ben entrat el segle següent.

Naturalment que a part de tot això hi estava present, aquí a Torà, l'escola nacional pels demés alumnes d'amb-

dós sexes —que no tot havia d'acaparar-ho la clerecia—, que estava situada a l'edifici de l'Ajuntament —el mateix que ara tenim, totalment reformat— on quedaven concentrades les aules d'ensenyament. Al primer pis els nens, a mig replà la dependència municipal, a baix, amb vista a la plaça hospital, les nenes. I al fons la presó, amb una finestreta cara nord, molt petita per evitar temptacions de fuga. Si n'estava d'aprofitat el tal edifici! Quin còctel tan especial!

Arribem a l'any 1932 en què un grup de pares promouen una escola privada, confessional, per als nens. I amb aquesta finalitat es posa en marxa la unitat educativa amb el nom de "Pàtria i Cultura" sota la direcció del capellà Miquel Comas i Tort i amb la col·laboració d'un mestre titulat en la persona de Pau Pont i Andrés, imprescindible perquè pogués existir l'escola. Aquest col·legi era a la carretera de Solsona, al costat mateix del Casal Parroquial (ara mig desballestat). La vida d'aquesta unitat educativa va ser bastant curta —només quatre cursos— amb una assistència d'entre 20 i 30 alumnes per curs. La contesa fratricida, 1936-39, va suposar el final d'aquesta escola.

També és del mateix any 1932 la data de la compra per part de l'Ajuntament d'un pati per construir unes escoles nacionals, ja que les habilitades amb anterioritat, a l'edifici de la casa Consistorial, resultaven insuficients. El terreny elegit fou el mateix on hi ha les escoles actuals, i el propietari era en Francesc Colell (Perecamés). Es va produir la circumstància curiosa que a l'hora de fer l'escriptura de compravenda la superfície va resultar equivocada, sense que cap dels actors implicats ho tinguessin en compte. Aquesta anomalia va ser repa-

www.outletlamparas.com

horari: de 8:30 a 13:30 h. i de 15:00 a 18:45 h.

afors, s/n
25750 Torà (Lleida)

rada vint-i-cinc anys més tard, quan la família Colell va posar a la venda la resta de la finca. Aquí hem de fer un incís a l'objecte d'assenyalar que amb motiu de la rectificació de l'escriptura del 1932 el poble va guanyar –a bon preu– l'espai on més tard es va aixecar el poliesportiu. Però això ja forma part d'una altra història.

En plena guerra incivil, l'any 1937, l'Ajuntament-Comitè va endegar el procés per construir les escoles ja que es disposava del terreny comprat l'any 1932. Va fer-se el projecte, però només van materialitzar-se els fonaments i l'estructura general perquè aviat va acabar el conflicte. Val a dir que el Comitè que governava el municipi va exigir a diverses famílies benestants unes quantitats per fer front a les obres escolars. Però sobretot va determinar que calia trobar una via d'entrada directa des de l'interior del poble envers les escoles en construcció. La solució ràpida i contundent: es va enderrocar la casa que hi havia entre cal Peretó (avui) i cal Sileto i així tenir accés directe al recinte escolar. La casa en qüestió era de la família Torelló, d'Igualada, terratinents en possessió de varies finques rústiques a la vila i rodalies, a més d'una altra casa a la plaça del Pati (avui edifici de la Caixa de Catalunya) on es van instal·lar les oficines municipals durant aquell període. Passats els anys, en posar-se a la venda el pati resultant de l'enderroc, la propietat indiscutible del qual era dels Torelló, va adquirir-lo la família Vilà-Tomàs-Vilaseca, cal Pep del Roig, amb el compromís de deixar un pas obert per accedir a les escoles, tal i com ho podem veure avui.

Així arribem a l'any 1939. És acabada la guerra i s'entra en un període de dificultats de tota mena, també en el camp de l'educació i l'ensenyament. S'ha de co-

mençar de zero i l'escolarització també paga el peatge dels estralls de la confrontació. I per arrodonir-ho l'1 de setembre d'aquell 1939 Alemanya envaeix Polònia i esclata la Segona Guerra Mundial que també va ajudar a fer molt més difícil la recuperació del nostre país. Hi havia escassetat de moltes coses de primera necessitat. També de mestres, perquè molts van ser depurats i altres exiliats. Van ser uns anys amb canvis constants de professorat de primera ensenyança que mai van arrelar ni integrar en el si de la societat toranesa. D'aquells primers anys de postguerra i de tots els que han anat seguint fins a dia d'avui, Torà ha conegut una llista llarga de mestres més o menys destacats, alguns que van deixar empremta. No senyalarem ningú en concret perquè donada la contemporaneïtat, algú podria sentir-se ofès.

La joventut d'avui que neda en l'abundor, malgrat les dificultats, i que té a l'abast l'ensenyament universal, des del bressol fins a la Universitat i als Erasmus, no poden fer-se a l'idea de què en aquells temps el fet de poder anar a estudi fins als 14 anys i posar-se a treballar era gairebé un privilegi; perquè molts ni això. Pensar amb uns estudis més enllà de la primària només era possible per comptades economies. Avui sortosament una gran majoria pot cursar estudis superiors sigui de la casa que sigui. Pregunta: Quina quantitat de joves de Torà van cursar estudis superiors entre els anys 1940-70?

Albert Brau i Bagà

RÀDIO
altiplà
107.2 FM
LA MUNICIPAL DE L'ALTA ANOIA

LA GEOGRAFIA

Alguna cosa em diu que la geografia té un paper important en les nostres vides. Hi penso sovint, sobretot en temps convulsos, en la influència dels mapes sobre nosaltres: un *hipster* noruec no pot ser igual que un cambrer de l'illa d'El Hierro, a les Canàries; ni molt menys que un nen nascut al batibull de Brazzaville, a la República del Congo.

Més enllà de la influència decisiva del clima en els costums i els estats d'ànim de les persones i de les societats, per a molts ens és fàcil d'entendre que la geografia moldeja el caràcter. Que l'home comença, però la geografia continua. És allò que apreniem de García Lorca i de les protagonistes de *La Casa de Bernarda Alba*, que havien nascut en un "poble sense riu, un poble de pous". En un clima tancat i enrarit; on l'aigua i la vida no fluïa per si sola i necessitava de mitjans mecànics, d'un sobreesforç per anar-la a buscar.

Altres teories diuen que la geografia cohesiona els pobles; els fa anar tots a l'una. Com en els països que corresponen a territoris molt definits, amb cert aïllament o resguardats amb elements de protecció. És el cas dels Estats Units —té grans oceans a banda i banda, així com pocs veïns que puguin arribar-hi per terra: només els mexicans al sud; i els canadencs al nord. O també del continent-illa d'Austràlia, per dir un dels exemples més extrems. Amb tot, sovint la cohesió real s'aconsegueix de forma més efectiva amb la ideologia i, en molts altres contextos, amb la religió. Ara podríem parlar de l'Estat d'Israel o de la nació sense Estat de Palestina, per exemple. En els dos, la religió i la consciència d'uns límits territorials fràgils, sota amenaça de mort, els fa ser pobles molt units i més aviat rabiosos amb la diferència; tot això dit independentment d'anàlisis o simpaties polítiques.

Respecte a la geografia, hi ha casos tan excepcionals com ara Rússia; que sota la fórmula soviètica, sumant-hi les repúbliques associades, va arribar a ocu-

par una setena part del món habitable. Ho sosté Robert Kaplan a *La venganza de la geografía*: els russos viuen en un país immens i amb pocs límits geogràfics que els protegeixin —muntanyes o grans extensions d'aigua—. I només ajudats per una gran barrera continua: l'oceà Àrtic al nord, gran part de l'any gelat i impracticable. Per això han tingut sempre l'impuls de conquesta de nous territoris i un complex d'inferioritat i de desprotecció davant dels altres pobles. Necessiten conquerir o, del contrari, creuen que acabaran sent conquerits.

El capítol més recent, i sobre el qual els mitjans han informat a bastament, és el culebrot de Crimea. Fa

cinquanta anys, el dirigent soviètic Nikita Khrushchev va cedir aquesta península russa a Ucraïna. Aquest pas, que llavors no semblava especialment decisiu perquè igualment tot formava part de la Unió Soviètica, ara que una part de Kíev vol acostar-se a Europa, a Rússia se li han encès totes les alarmes. Crimea té la sortida als mars del sud i, actualment, hi ha la

principal base naval de la seva Marina. Parlem de grans estratègies de geopolítica, les que hi ha al darrera de tots aquests moviments; mentre que altres apunten a una nova Guerra Freda.

En tot cas, tant els grans territoris i els imperis, com les idees més profundes, acaben reduint-se a racons ben quotidians i personals. Així, tindrien raó els de l'Ebre quan es queixen contra els plans hidrològics que els fa recular el Delta, el seu paisatge o suport quotidià, econòmic o sentimental. Valgui aquí un record per tots aquells que, amb la seva dedicació i il·lusió, han treballat i treballen per preservar els nostres petits entorns. Avui, en especial per a la presidenta de l'Associació del Patrimoni Artístic i Cultural de Torà (l'APACT), la Rosa Maria Santamaria, que ens ha deixat. Amb ella, també se n'ha anat part de la nostra geografia.

Roger Besora
roger.besora@gmail.com

La geografia cohesiona els pobles, els fa anar tots a l'una

GENT GRAN I CAIGUDES (1)

L'Organització Mundial de la Salut (OMS) defineix les caigudes com "aquells esdeveniments involuntaris que fan perdre l'equilibri i precipiten el cos cap a terra o qualsevol altra superfície ferma que l'aturi".

Es calcula que cada any es produeixen 424.000 caigudes mortals, la qual cosa les situa com la 2a causa de mort per lesions accidentals, per darrere dels traumatismes provocats pels accidents de trànsit. Aquestes dades corroboren que les caigudes constitueixen un problema mundial de salut pública.

Malgrat que les caigudes representen un risc de lesió per a totes les persones, els majors de 65 anys són els qui pateixen les caigudes més mortals. Cal tenir en compte, a més, que el número de caigudes augmenta proporcionalment amb l'edat i que després d'una primera caiguda, es multiplica per 20 el risc de patir-ne una segona.

Moltes de les persones grans que pateixen una caiguda són incapaces d'aixecar-se pel seu propi peu i aquest fet encara agreuja més les conseqüències que es poden derivar de la caiguda, com ara que augmentin les probabilitats d'hospitalitzar-la, que s'incrementi el risc de patir una davallada funcional i, com a darrera baula d'aquesta seqüència de fatals esdeveniments, que augmenti el risc de mortalitat.

Les caigudes, amb les complicacions que se'n poden derivar (fractures, ferides, canvis en els hàbits de la persona, risc d'institucionalització, etc.) poden portar ràpidament a una persona gran a perdre bona part de la seva autonomia.

Per últim, m'agradaria afegir que la majoria de caigudes que afecten la gent gran tenen lloc dins del domicili mentre es realitzen activitats quotidianes. Massa sovint, els factors que provoquen les caigudes tenen a veure amb aspectes que es podrien millorar.

D'aquests aspectes relacionats amb la prevenció de les caigudes, però, us en parlaré en el proper número. Salut!

Albert Alegre Baiget

Fisioterapeuta

albertalegre@fisioterapeutes.org

fisioterapeuta

Consulta i serveis a domicili

Visites concertades

Av. Solsona, 8, altell 6

Torà

Tel. 616 52 66 33

LLIBRES

RECOMANATS

Ester Closa

La vida d'un pagès i pastor

Ramon Querol i Vendrells

(Sant Serni, 1938)

104 pàgines

"Si explico aquestes memòries, és perquè sempre he tingut i tinc molt afecte al nostre país, i principalment a l'entorn on he nascut i he viscut, sempre he tingut molts sentiments i per això he volgut explicar les coses més importants que jo recordo de la meua vida i dels nostres temps."

El Ramon de Soldevila, nascut a Cal Gou de Sant Serni, ha fet –com el mateix títol ens diu– de pagès i de pastor i ara també hi podríem afegir d'escriptor amb aquest segon llibre autobiogràfic.

La vida d'un pagès i pastor, és un recull de fets i experiències de l'autor, i també de pensaments i reflexions. En Ramon, comença parlant-nos en 1a persona; parla de la seva família i de les feines que va fer des de petit i de les memòries de la mili. Fet que enllaça amb una pinzellada de política. Però com ell mateix ens ha dit en la introducció, el llibre parla, sobretot, de Llanera i el seu entorn; de racons i paisatges, de cases, d'històries personals i properes i de festes i oficis.

SERVEIS FUNERARIS DE TORÀ, BIOSCA I SANAÜJA

FUNERÀRIA MONTANER DE CALAF

SERVEI PERMANENT 24 HORES

Avda. de la Pau nº 12 CALAF tel. 938698548 - 938698491 - 938680011

REPRESENTANT A TORÀ

LLUÍS SOLÉ MONTAÑA; TERESA MIRASÓ PASCUET

C/ Sant Gil nº 1, 2on, 4ª edifici Molí. Torà telf 699373274

REPRESENTANT A BIOSCA I SANAÜJA

ANTONI PARRA LÓPEZ

C/ Vilas s/n. Sanaüja tel. 973476078 - 679483950

agriplant huguet s.l.
el primer servei a Calaf des del 1885
jardiniers
des de 1985 servei a Calaf des del 1885
 Cita de Ponts s/n Calaf 08280
www.agriplanthuguet.cat

OBERT DIUMENGES I FESTIUS!

- Servei integral de jardineria
- Racó del Gourmet
- Moble antic restaurat
- Nutrició animals de companyia
- Tractaments d'aigües
- Flors i plantes
- Decoració esdeveniments

LÍDIA PUJOL

Nou disc i nou projecte nascut al Llobregós

Lídia Pujol, una de les veus més singulars de l'escena catalana, té una vinculació especial amb la Vall del Llobregós. Ja fa molts anys que hi viu i conviu amb la gent del país. Ara acaba d'editar el seu tercer disc en solitari "Mariam Matrem", que ve acompanyat del llibre "La cualidad humana" de la mística italiana Àngela Volpini, amb pròleg de Teresa Forcades.

L'originalitat d'aquest disc és que ha estat enregistrat a l'ermita de Sant Salvador del Coll de l'Aguda i està acompanyada pel Cor de Vallferosa, "nascut de la comarca per donar vida a la comarca —afirma Lídia— amb un batec tan fort que convida a tothom a viure, a ser qui som". Conté cançons de trobadors i d'arrels espirituals, com ara del Llibre Vermell de Montserrat, el Misteri d'Elx, Ramon Llull, Teresa de Jesús, Cantigas de Amigo, etc.

Per a la Lídia és la realitat sonora d'un període de la seva vida viscuda intensament a la Vall del Llobregós. Ella ho expressa com el "primer disc perfecte perquè és ple de vulnerabilitat, d'errors i reconquestes mai conquerides que cerquen la llum, l'aroma, la tendresa, la complicitat...". El proper 4 de maig a les 20 h es farà un concert presentació del nou disc a la Seu d'Egara de Terrassa.

***Iter Luminis* (Itinerari d'identitat)**

L'obra està emmarcada dintre d'un nou projecte de Lídia Pujol, *Iter Luminis* (Itinerari d'identitat), que pretén fer un recorregut per diferents espais emblemàtics catalans (torres, ermites, monestirs...) unint història i música al patrimoni i la gent de cada territori per crear una renovada tradició.

Un dels primers concerts d'aquest nou projecte es farà al monestir de Cellers el proper 31 de maig a les 6 de la tarda. Lídia Pujol estarà acompanyada per Pau Figueres, guitarra, Miquel Àngel Cordero, contrabaix, i el

Cor de Vallferosa. L'acte anirà precedit d'una exposició de la història de Cellers, emmarcada dins el territori per reivindicar la bellesa del lloc i del romànic que ha de ser preservada de tota agressió que la malmeti. Després del concert hi haurà un espai de convivència i de diàleg tot compartint la riquesa del territori. Un total de 14 llocs emblemàtics, com ara Olius, Sant Pere de Pons, Sant Pere de Graudescales o Sant Llorenç de Morunys són els escenaris es-

collits per acollir aquests concerts.

En paraules de la nostra cantant, "el desig d'aquest projecte és retrobar aquest sentit de comunitat original, descobrir aquests espais sagrats i reivindicar el seu ús com a espais de comunicació i identitat. Volem retrobar-lo mitjançant l'encontre amb la petja que el temps hi ha deixat des del so i l'emoció de cançons i música que ressonen en la història d'aquest patrimoni de memòria col·lectiva i tradició".

Fermí Manteca

Assajant al monestir de Cellers

DE PEL·LÍCULA

Anar al cinema sembla una cosa senzilla però no ho és gens. Per començar, triar la pel·lícula que vols veure pot ser més difícil que entendre a la Shakira quan canta. Això es complica quan hi vas amb parella, perquè la que t'agrada a tu, a ella no li agrada, i la que agrada als dos, la fan massa tard. Abans això no passava, tu anaves al cine, només hi havia una sala i miraves la pel·lícula que posaven. I punt. "Quina fan?" "Lo que el viento se llevó". "Doncs, som-hi". Ara no. Ara hi ha 12 sales i 12 pel·lícules. No es veia tanta ficció junta des de l'època del Madrid de les 5 copes d'Europa.

Hi ha gent que tria la pel·lícula per l'argument, altra pel director, i la majoria de nois per si hi surt l'Scarlet Johansson. Després també hi ha la gent que tria la pel·lícula per descart, és a dir, sempre acaben veient les que no són espanyoles.

A mi no m'agrada el cinema espanyol, però sí les pel·lícules doblades en castellà. Per una raó: les pel·lícules doblades en català, no són creïbles! Bàsicament pel llenguatge que utilitzen. Per exemple tu mires Rocky Balboa, en versió catalana, veus el Silvestre Stallone, un tio dur, al mig d'un ring de lluita que diu: "Ets un ximplet. T'estovaré, et deixaré fet miques, et liquidaré! Batua l'olla! Piques molt flux! T'estic estomacant de valent!".

Que tu mires la pel·lícula i dius: "Ost! L'Stallone s'ha apuntat a un curs de català a la Pompeu Fabra o què?!" No és creïble! O les pelis del Clint Eastwood que el veus enmig d'un duel, que s'hi juga la vida i diu: "S'ha acabat el broqui! Gamarús! Toca el dos que es

tard i vol ploure". Les pel·lícules en català són menys creïbles que la declaració de la Infanta Cristina pel cas Nóos. Quan per fi, t'has decidit quina pel·lícula vols anar a veure, et toca fer cua per comprar l'entrada, que és com fer cua per rebre la comunió a missa: quan arribes al final et donen una hostia. En aquest cas, a la butxaca, perquè et costa més una entrada de cine que comprar a Louis Vuitton. Que tu et preguntes, "però què, actuarà el Richard Gere en directe o què?"

Quan encara no t'has refet de l'hostia de les entrades, et toca comprar crispes. Que barates tampoc són. I et continues preguntant, "però què, les fa el Richard Gere o què?"

Total, que et dirigeixes a la sala carregat de menjar: amb una mà portes el got de cola, amb l'altra el bolso de la teva parella, amb la boca mossegues el bol

de crispes, sota l'aixella la bosseta de gominols... fins que et para l'acomodador. L'identificareu perquè sempre va de negre, té grans a la cara i porta una llanterna que fa més llum que les faroles de Torà. La seva tasca és col·locar la gent sense la necessitat de drogar-los.

I per fi, comença la pel·lícula. Poses el got al foradet de la butaca, dones les gominols a la teva parella, et recrimina que fan pudor d'aixella, mires la pantalla i...patapam! un tio amb un cap enorme no et deixa veure res. Després sents un soroll, i és el del costat que ja està roncant. D'aquests n'hi ha molts,

que s'adormen i després no reconeixen que s'han adormit. Que tu ho saps, i li preguntes coses sobre la pel·lícula per picar-lo. "Què, com has vist el final?" i ell, "previsible, al final sempre surt THE END". Un fantasma de cuidado...

Jo el que sempre em fixo del final, és quin friki es queda llegint els crèdits. Per si no ho sabieu, els crèdits no estan fets per ser llegits, sinó per convidar-te a marxar, educadament, de la sala.

Amics i amigues, un consell: no aneu al cinema, espereu-vos a que la pel·lícula surti en DVD.

Sergi Torrescasana
sergitorreskas23@hotmail.com

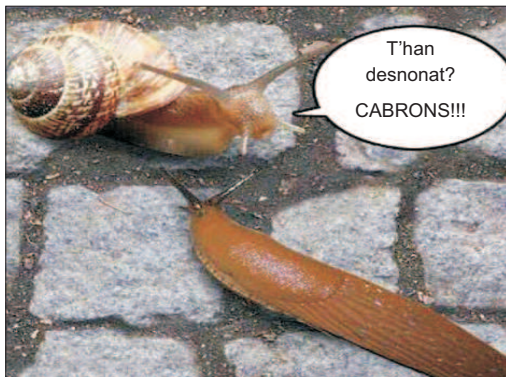
SUDOKU

A càrrec d'Antònia Balagué

SOLUCIONS: pàgina 53

					1			6
	9	6			2			
1	2		7		6			9
9				6				4
			9				2	
	4	5	1					8
	6	7	3	8				
3				4	9	5	6	
	5						3	2

El SUDOKU consta de 81 caselles distribuïdes en 9 fileres i 9 columnes dividides en àrees de 3x3. Cal omplir les cel·les buides amb els números de l'1 al 9, sense repetir-ne cap a cap filera, ni a cap columna, ni a cap quadrat de 3x3.

REFRANYS

- A casa del paleta, mai la feina no està feta.
- A l'església per resar i a la plaça per xerrar.
- No hi ha joc més divertit que aquell que es juga en el llit.
- Al mal segador la palla li fa destorb.
- Aigua corrent no mata la gent, aigua aturada mort amagada.
- A barca vella, tothom li fa estella.
- A l'hivern, el millor amic és un bon abríc.
- A la taula de St. Francesc, on mengen dos hi mengen tres.
- A casa de la germana, només un cop per setmana.
- Abans de dir que sí, pregunta-ho al coixí.
- Abans de burlar-te d'algú, mira bé com ets tu.

ENDEVINALLES

Sóc rodó i em diuen tort,
i em mosseguen sens dolor.

En què s'assemblen un rei i un porc?

ACUDIT

Un home de 60 anys de Barcelona, jubilat, estava molt avorrit i li va dir a la seva muller:

-Saps què? Demà podríem anar al mercat de Calaf a passar el dia. Sempre n'he sentit a parlar i m'agradaria molt anar-hi.

-Estàs malament del cap, Josep, amb aquest fred que fa! Ja hi anirem a l'estiu! –li va contestar ella.

L'home no en va fer cas. Va agafar el tren de les 7 del matí i a les 9 va arribar a Calaf.

-Ja tenia raó la meua dona, ja, fa un fred que pela!

Va seguir tot el mercat i va veure que hi havia una gàbia de vidre plena de pollets. Li va fer molta il·lusió i en va comprar dos pels seus néts. Els hi van posar dins una capseta.

Al cap d'una estona, aquelles bestioles van començar a piular de fred i l'avi es va posar la capseta dins la butxaca de l'abric.

Els pollets van deixar de piular, ben abrigats, i ell, a les 5 va tornar a agafar el tren que l'havia de portar cap a Barcelona.

La calefacció no funcionava gaire bé i les bestioles van tornar a fer piu, piu, piuuuuu. Ell, a fi que estessin més calents, se'ls va posar dins la bragueta i van tornar a callar.

Amb tot això, aquell senyor, que havia estat tan matiner, es va quedar ben adormit.

A Manresa va pujar una monja i es va asseure al seu davant.

Els pollets, que tenien gana, anaven picant i van treure el caparró per la bragueta dels pantalons.

La monja estava ben esgarriada veient, amb els ulls com dues taronges, com els pollets cada vegada treien més el cap i anaven fent baixar la cremallera.

Poc a poquet, li va tocar l'espatlla a l'avi per despertar-lo.

-Miri, senyor. –li va dir la monja– jo no hi entenc gaire d'aquestes coses, però em sembla que se li han trencat els ous.

AUTOESCOLA
 ROS

Tels. 625 675 150
 973 551 011

c/ Fluvià, 34
 25210 - Guissona
autoescolarosguissona@hotmail.com

FUNERÀRIA DE TORÀ I COMARCA

J. TORNÉ

Servei permanent 24H
973 39 08 62

Representant **JAUME TARRUELLA**, Plaça La Font, 10 Tel. 973 47 34 23
TORÀ

Servei de sales de vetlla, trasllats, incineracions, serveis per a totes les companyies d'assegurances i particulars, etc...

Josep Viladrich P

Pintura i decoració

c/ Occident, 12
TORÀ

973 473 455 676 088 392

RESOL **SOLSONA**

C/ Sant Nicolau, 4
 Tel. 973.48 04 02
revelatges@fotosol.com

- Reportatges professionals FOTO-VIDEO - DVD.
 Demaneu-nos pressupost sense compromís.
- Revelatge de les teves fotografies DIGITALS i analògiques en 1 HORA.
- Tot tipus de serveis fotogràfics i digitals.

FUSTA, ALUMINI I PVC.

Badia

Av. Solsona, 17
 Tel i Fax 973 473 181
 25750 - TORÀ

jbadiamas@arrakis.es

TALLER MECÀNIC **R. R.**

REPARACIÓ I VENDA DE

- COTXES • MOTOS • BICICLETES
- MOTOSERRES • BOMBES D'AIGUA

Carrer Eras, 19
 ☎ (973) 47 33 27
 25750 TORÀ (Lleida)

Tu ets Llobregós
 Fes un regal
 Regala Llobregós
 ...regala't !

Pintura decorativa interior i exterior

Josep M. Tasies
 pintura i decoració

973 473 303 - 620 802 193
 C/ Sant Jaume, 2
 25750. Torà (Lleida)

Restauració de mobles, portes, persianes, làmpades...

Col·locació de parquet, friso, paper, panels de fusta i panels d'imitació pedra

joanjo84@gmail.com

LES CUINERES DEL LLOBREGÓS

Laia Freixas Fresno

Maria Morros.- Amb l'esclat de la primavera, Castellfollit revifa les seves tradicions. Amb cura, la gent del poble prepara les caramelles que ompliran de joia i cants la diada de Pasqua de Resurrecció. La Laia no hi pot faltar. Des de ben petita, els seus pares Josep M. i Leonor, li han fet estimar el poble en el sentit més ampli.

La Laia és filla de Terrassa, tanmateix, li ve de família aquesta estimació. La besàvia, "Mundeta" que era filla de cal Canot, i l'àvia Rosa ja havien participat i col·laborat amb escriure en les festes i actes que s'esdevenien a Castellfollit. El 2007 es va casar amb el Ramon de ca l'Ombra i tenen dos fills, la Maria i el Jan. Viuen a Castellfollit, a l'antic Casal. És llicenciada en ADE i treballa a Terrassa, a l'empresa familiar. Li agrada practicar esport, en especial el tennis i la gimnàstica. És una entusiasta del *patchwork*, en el qual combina textures i colors molt encertadament.

A la cuina, la seva mestra ha estat la mare, que és partidària especialment dels productes mediterranis. La Laia n'ha pres bona nota. El plat que ens presenta és fàcil de fer, amb uns ingredients assequibles i saludables i, especialment, molt refrescant, que el fa molt adient pels dies primaverals i estiuencs que s'apropen.

Bon profit!

PASTÍS DE TONYINA

Ingredients

(per quatre persones)

- 1 paquet de pa de motlle sense crosta
- 4 tomàquets madurs
- 4 llunes de tonyina
- Enciam
- 1 ou dur
- 1 llaua de pebrot vermell
- 1 pot de maionesa

Preparació

Ratlem el tomàquet. Posem quatre llesques del pa de motlle una al costat de l'altre i les untem amb el tomàquet madur ratllat. Seguidament posem una capa fineta de tonyina. Posem quatre llesques més de pa sobre de les que ja teníem i fem la mateixa operació: primer tomàquet i després tonyina. Ho tornem a repetir una vegada més. D'aquesta manera tenim tres pisos de quatre llesques de pa amb tomàquet i tonyina. Al final hi posem una llesca més sense sucra ja que hem d'untar tot el pastís amb una capa de maionesa. Tallem enciam molt petit i el distribuïm a sobre del pastís (com que tenim la maionesa s'enganxarà bé). Finalment s'adorna com es vulgui per exemple amb ou dur i pebrot vermell.

VOLAR EN PARAPENT I PARAMOTOR

Volar en PARAPENT és, potser, la manera més semblant a volar com els ocells, suaument, i sentint l'aire a la cara, en contacte amb la natura, compartint l'espai amb les mateixes aus, aprofitant com elles les ascendències de l'aire per mantenir-se en vol.

Cap a final dels anys 70 un grup de paracaigudistes va provar d'inflar –corrent avall des d'una muntanya– els mateixos paracaigudes amb els que saltaven des dels avions, que llavors ja havien canviat d'un disseny de cúpula a un de quadrat. Així naixia el parapent. El fet de tractar-se d'un ala que plegada cabia en una motxilla va fer que ràpidament es fes popular entre els alpinistes que pujaven als cims i després baixaven volant.

El parapent manté la seva forma aerodinàmica gràcies a la pressió del vent que l'infla al entrar per unes obertures que té al davant. Al principi, els antics paracaigudes reconvertits en parapents, per cada

metre que avançàvem descendien 1 metre (baixaven en un angle de 45 graus); es diu que tenien una "finesa" d'1. Actualment s'arriba a fineses de 8, 10 o més (per cada 10 metres que avança només descendeix 1 metre!). És a dir, si saltem des d'una muntanya de 300 metres podem volar 3 km fins tocar terra.

Si volem mantenir el vol una estona més, enlloc de només planejar, necessitem unes condicions aerològiques concretes per pujar enlloc de baixar. Es tracta d'aprofitar les columnes d'aire calent que es creen quan el sol escalfa el terra i l'aire de sobre el terreny també s'escalfa. Llavors aquest aire més calent que el del seu voltant comença a pujar creant l'anomenada 'tèrmica' (columna d'aire ascendent). Els ocells són experts en aprofitar aquest aire i poden fer milers de kilòmetres quasi sense moure les ales.

Per poder volar des de qualsevol lloc sense muntanyes i mantenir-se en vol tanta estona com es

***“Per a molta gent el cel és el límit...
els qui estimem volar ens passem
el dia mirant el cel esperant el mo-
ment de tornar-hi... BONS VOLS!”***

volgués sense dependre de la aerologia, a algú se li va ocórrer posar un motor amb una hèlix (un ventilador vaja...) darrera l'esquena del pilot perquè l'empenyís i així poder enlairar-se sense necessitar una muntanya i mantenir el vol anivellat sense descendir o inclús guanyar alçada sense cap límit (o quasi cap...). Naixia així el “paramotor” (parapent amb motor).

El paramotor és l'avió més senzill i fàcil de pilotar que existeix. Permet enlairar-se des de qualsevol lloc mínimament pla i aterrar en qualsevol altre, comptant a més amb un tren d'aterratge molt sofisticat i precís, que s'adapta a qualsevol irregularitat del terreny sense cap problema: són les cames del pilot.

Una de les coses que més atreu als pilots de paramotor és poder volar per qualsevol racó i a qualsevol alçada, sobretot prop de terra volant lentament (des de 20 km/h) apreciament els detalls del terreny, flora i fauna... o poder volar sobre el poble on has crescut i els camps on has jugat de petit... com jo faig quan sóc a casa, a

Castellfolit de Riubregós. O també volar a ran de mar o sobre un embassament tocant l'aigua amb el peu o fer una travessa en grup, planificada, visitant diferents punts d'interès prèviament carregats al GPS.

Si pel que sigui alguna vegada el motor es para (i passa), cap problema, ja que en realitat estem volant amb un parapent i començarem a baixar planejant fins a aterrar, vigilant però de no fer-ho sobre cap arbre, ja que després podem estar hores per desenredar totes les cordetes que formen el parapent.

Un curs de parapent i/o paramotor sol durar 3 a 5 dies i el nou pilot ja pot volar sol. L'equip necessari és un casc, roba calenta i guants, ràdio i GPS i el parapent o el paramotor. Convé tenir una assegurança de responsabilitat civil per si en algun descuit aterres sobre un corral de gallines i es moren de l'ensurt; caldrà compensar al segurament empenyat propietari...

Jaume Ibáñez

VENDA
INSTAL·LACIÓ
REPARACIÓ
MANTENIMENT

TELECOMUNICACIONS
IMATGE I SO
INFORMÀTICA
TELEFONIA
COMPONENTS
ACCESSORIS

ELECTRONICA MCA

MAGÍ COSCULLOLA ANDREU

C/. del Vall, 6 Tel./Fax 973 473 350 25750 TORÀ
e-mail: mca@viladetora.net

**Solucions
als passatemps
de la pàgina 49**

Endevinalles:
1. El tortell
2. En que l'afaiten quan és mort

Sudoku

5	3	4	8	9	1	2	7	6
7	9	6	4	5	2	1	8	3
1	2	8	7	3	6	4	5	9
9	7	2	5	6	8	3	1	4
8	1	3	9	7	4	6	2	5
6	4	5	1	2	3	7	9	8
2	6	7	3	8	5	9	4	1
3	8	1	2	4	9	5	6	7
4	5	9	6	1	7	8	3	2

Libres6s
núm. 64

UNA FOTO PER RECORDAR...

20 anys de la Comparsa “Guineus” d’Ardèvol

Ester Closa. - Era l'any 1994 quan el jovent d'Ardèvol i rodalies creaven la Comparsa de les Guineus per anar al Carnaval a Solsona. Aquest any han celebrat no només que fa 20 anys que corren sinó que les generacions de petits i joves d'Ardèvol han seguit les seves

passes i actualment hi ha una trentena de “guineus” i un bon ramat de “guilletes” petites que de moment asseguruen l'espècie! La foto que adjuntem és una foto de l'any 1994, el primer Carnaval de les Guineus com a comparsa. Felicitats i per molts anys!

A dalt (d'esquerra a dreta): Jesús Cortada, Josep M. Pessarrodona, Joan Barcons, David Casas, Jaume Garriga, Miquel Oliva, Xavi Casas.

A baix (d'esquerra a dreta): Marga Pessarrodona, Ester Santaulària, Annabel Badia, Assumpta Garriga, Montse Ramells i Mònica Segué.

SERVEI DE GASOIL A DOMICILI

TALLER DE REPARACIONS
DE VEHICLES

**TALLER AGRÍCOLA
NOGUEROLA**

Ctra. de Torà, s/n
Ardèvol de Pinós

Telèfon:
973 47 35 84

JOLONCH MATILLAS, C.B.

CENTRE COMERCIAL

C/ Eres, 14
25750 Torà (Lleida)
Telf. 973473217

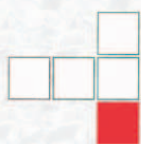

CDT

Clínica Dental Torà

Dra. SILVIA ZURITA RODRÍGUEZ
Dr. CHRISTIAN TAYEDA LEMA
Professor de la Universitat de Barcelona

Plaça de la Creu, 13
Tel. 973 47 35 27
25750 TORÀ

VILAMÚ^{SA}

Ctra. d'Andorra, 14
25750 TORÀ (Lleida) Tel. 973 47 30 61
Fax. 973 47 34 36

MARBRES, GRANITS, LLARS DE FOC, LÀPIDES., MATERIALS PER A LA
CONSTRUCCIÓ, MOBILIARI PER A LA CUINA I BANY, MAQUINÀRIA,
PINTURES, MUNTATGE DE PLADUR, ELECTRODOMÈSTICS

Més de 100 anys fent cuina casolana

Hostal Jaumet
Fundat el 1890

Ctra. Barcelona-Andorra, s/n
Tel. 973 473 077
Fax 973 473 081
25750 - TORÀ (Lleida)
www.hostaljaumet.com
info@hostaljaumet.com

ELECTROINSTAL·LACIONS

MASANÉS

ELECTRICITAT FONTANERIA CALEFACCIÓ
Tel-Fax: 973473200 Plaça del Vall, 34. 25750 TORÀ (Lleida)

- REPARACIÓ GENERAL
- GRUA PERMANENT
- TAXI

Taller
TORANÉS
d'A. FERRER

COMPRA I VENDA DE VEHICLES NOUS I D'OCASIÓ

Ctra. Andorra S/N Tels.: 973 473 080 - 607 559 909
25750 TORÀ (Lleida)

50^è
aniversari
1964 • 2014

"Magí"
www.casamagi.com
Botiga i venda online

Ara, Casa "Magí" entra a casa teva

Casa *Magí* posa al vostre servei la nova botiga online, un espai on podeu comprar els nostres productes elaborats de manera tradicional i amb la qualitat de sempre.

Botiga Plaça de la Creu, 7, 25750 Torà Tel. 973 473 051
email antigacasamagi@gmail.com www.casamagi.com